

ŠIANDIEN IR RYTOJ

IRAKO diktatorius gen. Kassem neseniai gyrėsi, kad jam pavykę numalšinti kurdų sukilimą, kurį būk sukurstę vakarų imperialistai. Bagdado radijas net pasiskubino paskelbti, kad sukilėlių vadas Mustafa Barzani nužudytas.

Tačiau, slaptaiteinančios iš Irako informacijos rodo įvykius visai kitoje šviesoje. Kurdų nacionalistai yra pasiekę didelių laimėjimų ir šveicarų radijo reporteris, išbuvęs keletą savaitių pas sukilėlius, tvirtina, kad Irako Kurdistanas yra visiškai kurdų rankose. Policija prisijungusi prie sukilėlių. Armija, kurios liko tik keli nedideli garnizonai, praktiškai yra sukilėlių nelaisvėje ir karininkai, norėdami keliauti po kraštą, turi gauti iš sukilėlių leidimą.

Kurdai, negaudami jokios pagalbos iš šalies, sugebėjo rezistenciją išplėsti į tautinį sukilimą. Gi gen. Kassem yra atsidūręs labai keblioje situacijoje. Jo vyriausybė jau ir taip turėjusi ekonominius ir politinius sunkumus, dabar visiškai suparaližuota šio kurdų sukilimo.

VIENERIŲ metų bėgyje sukilėlių skaičius iš 7,000 išaugo iki 20,000, pasiryžusių kovoti iki pergalės.

Sukilėliai turi pasidarę didelės atsargas ginklų, kuriuos paėmė iš sumuštų irakiečių kariuomenės dalinių. Pagaliau gen. Kassem armija nerodo didelio entuziazmo muštis prieš tuos, kuriuos dar neseniai vadino "broliais kurdais". Pats gen. Kassem yra privers tas armijos branduolį laikyti prie Bagdado, bijodamas, kad koks politinis priešas, pasinaudodamas padėtimi, nepaveržtų valdžią.

Bet didžiausias kurdų sukilimo pasisekimas atspindi tarptautiniame plane. Pasaulio opinija pradėjo domėtis kurdų problema kuri buvo per 40 metų keliama vis be pasisekimo.

KURDISTANAS apima pusę milijono kv. kilometrų plotą, kurį turi pasidalinusios trys valstybės: Irakas, Iranas ir Turkija. Visose trijose valstybėse gyvena apie 10 milijonų kurdų, kalbėdami savo kalba.

Sukilėlių vadai sako, kad jie nereikalauja Kurdistanui nepriklausomybės ar sujungimo. Jų kovos tikslas yra išikovoti administratyvinę, ekonominę ir kultūrinę autonomiją.

Iš visų trijų valstybių palankesnę padėtį kurdams yra Irane, kur jiems leidžiama turėti savo laikraštį ir mokyklas. Bet Turkijoje kurdai neturi jokios tautinės laisvės. Per tris bandymus sukilti (1925, 1930 ir 1938 metais) kurdai buvo numalšinti, išžudant jų 50,000. Bet laikai pasikeitė ir šiandien turkų spauda pripažįsta, kad kurdams reikia duoti daugiau teisių.

Nežiūrint visų perspektyvų, kurdų sukilimas Irake sukelia humaniško problemą. Gen. Kassem aviacija bombardavo kurdų gyvenvietes ir keli šimtai tūkstančių kurdų liko be pastogės. Griežta blokada neleidžia suteikti bet kokią pagalbą benamiams, o žiemai artėjant bijoma, kad puskaniams ir be namų kurdams bus sunku pakelti šalčius, kurie Kurdistanė yra labai dideli.

OKUPOUOTOJ Lietuvoj vienas rašytojas parašė socialistinį veikalą teatrui. Po premjeros Vilniuje, jis klausia savo draugo:

- Pasakyk atvirai, kaip tau patiko vaidinimas?

- Sunku pasakyti, nes aš stebėjau labai nepalankiose sąlygose: uždanga buvo pakel-ta...

(vg)

DIRVA

Nr. 98

Rugpiūtis-August 24, 1962

Cleveland, Ohio

Berlyno praradimo 2-ji fazė

NUOTAIKOS BERLYNE, VOKIETIJOJE IR WASHINGTONE LEIDŽIA CHRUSČIOVUI PASI-DZIAUGTI BERLYNO SIENOS VIENŲ METŲ SUKAKTIMI. — ATRODO, KAD KOL KAS VIS-KAS VYKSTA PAGAL PLANĄ IR ARTEJA LAI-KAS ANTRAJAI FAZEI — ANTRAJAM ŽINGS-NIUI PRADĖTI.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Jei patikėti rugpiūčio 22 d. Hamburgo savaitraščiui Der Spiegel, Kennedy administracija atmetė Bonnos vyriausybės sugestijas Berlyno sienos metinių proga - rugpiūčio 13 d. suruošti karinio pobūdžio demonstraciją, pvz. tą dieną plentu (autobahn) į Berlyną pasiųsti šarvuotųjų da-lį. Tokia Washingtono laikysena būtų logiška. Ji išplauktų iš pa-žiūros, kad V. Berlynas būtų naudinga pozicija politinio puoli-

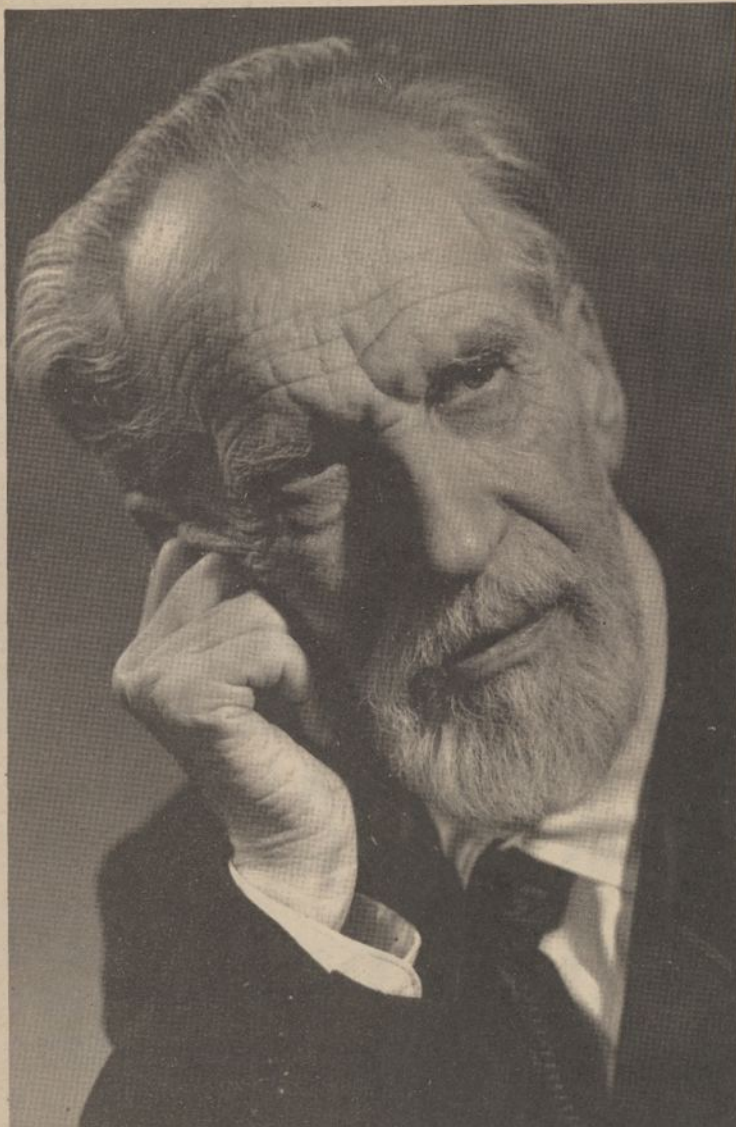
mo atveju. Ruošiantis tik gintis, tokia sunkiai apginama išsikišu-si pozicija, savaime aišku, nėra reikalinga. Visą bėdą, kad su jos netekimu yra susijęs prestižo klausimas, kuris reikalauja joje išsilaikyti net rizikuojant karu iki bus surasta kokia nors išeit-is o jos beieškančiam reikia laikytis ramiai.

Adenaueris, kaip ir Prancūzi-jos de Gaulle, yra kitos pažiū-ros. Jei sykį sovietai pasigrobtė

iniciatyvą sutvarkyti Berlyno klausimą, tegul jie ir pasiūlo Va-karams priimtina sprendimą, o iki to laiko reikia laikytis griež-tai, nepaliekant jokios abejonės, kad Vakarai yra pasiryžę ginti savo teises. Bonnoje manoma, kad net tuo atveju, jei Chruš-čiovas įvykdytų savo grėsinimą ir pasirašytų separatinę taikos sutartį su komunistine Rytų Vo-kietija, tas žygis nepakeistų prak-tiškos padėties, jei kitos valsty-bės tostariamai suvereninės vals-tybės nepažintų. Tam tikslui Bonnos užsienio reikalų ministe-rija įsakė savo ambasadoriams išpėti tas vyriausybes, prie kurių jie akredituoti, kad jų Rytų Vokie-tijos pripažinimas būtų lygus dip-lomatinių ir ūkinių ryšių nutrau-kimui su Vakarų Vokietija. Ka-dangi Vakarų Vokietija šiuo metu jau yra nemaža ūkinė galybė, iki šiol toks grėsinimas padėjo tiek, kad ne sovietinio bloko valstybės neturi savo diplomatinių atstovy-bių Rytų Vokietijos zonoje, kuri jau seniai vadinasi Demokratinė Vokietijų Respublika. Jei ir toliau toks pripažinimas nebūtų suteik-tas, padėtis, Bonnos vyriausybės nuomone, nė kiek nepasikeistų, nes praktiškai Chruščiovas tą su-tartį pasirašytų pats su savimi ir kas joje pasakytą vistiek lieka jo privačiu reikalu.

Washingtonas tokią laikyseną akceptuoja tik kaip laikiną, kurią reikia galimai greičiau pakeisti kokia kita nebe taip pavojinga išeitimi. Kremlius, kuris į užsie-nio politiką turi visai nekompli-kuotas pažiūras, o jos sako, kad reikia kiekvieną būklę išnaudoti savo naudai, amerikiečių laiky-seną interpretuoja kaip palankimą į nuolaidas. Sovietams atrodo, kad reikia tik surasti kokią nors švelnų Vakarų Berlyno perleidimo būdą. Už tat, kaip minėjom pereinam numeryje, Chruščiovas dabar pasigavo Indonezijos-Olan-dijos konflikto likvidavimo pa-vyzdžio. Praktiškai ginčo terito-riją - Vakarų Guinėją - gauna Indonezija, bet Olandija oficia-liai ją atidavė Jungtinėm Tautom. Todėl Chruščiovas ir siūlo dabar Vakarų Berlyno saugumo proble-mą atiduoti Jungtinėm Tautom.

Tokia situacija savaime aiš-ku ilgainiui negalėjo nepaveikti ir vokiečių. Jei Berlyno klausimo išsprendimas daugiau ar mažiau sovietų norimu būdu tėra tik lai-ko klausimas, nėra prasmės prie-šintis sovietų norimam Rytų Vo-kietijos įteisinimui. Tikimasi, kad įteisintoje Rytų Vokietijoje režimas būtų sušvelnintas, ko ge-ro dar sulgyntas Lenkijos Go-mulkos režimu. Rezultate, 17 mi-lijonų vokiečių likimas, kurie šiuo metu gyvena Rytų Vokieti-joje ir neturi jokios vilties iš ten kada nors pasprukti, būtų žymiai palengvintas. Tokiu bal-

Prof. MYKOLUI BIRŽIŠKAI, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui, rugpiūčio 24 d. suėjo 80 metų amžiaus. Sukaktuvinin-kas gimė Viekšniuose, Mažeikių apskr. Iškilmingas jo 80 metų amžiaus sukakties minėjimas įvyks Los Angeles mieste rugsėjo 30 d., kurį rengia specialiai sudarytas komitetas.

L. Kančausko nuotrauka

DIRVOS ROMANO KONKURSUI GAUTA DEŠIMT VEIKALŲ

Nustatytu terminu, rug-piūčio 15 d., 6 val. vak., Dir-vos konkurso Jury komisi-ja iš viso gavo dešimt vei-kalų.

Prūsų Gulbė atsiuntė Se-napilį, Linksmučių Gervė Prakeikimo šešėly, A. St. Pasaką, Aguona J. ir J.,

su vis didėja vokiečių spaudoje.

Pažiame Berlyne amerikiečių politika privėdė prie to, kad ak-menys leidžiami ne tik į soviet-karinius autobusus, kurie veža garbės sargybą prie Raudonosios armijos paminklo britų sektoriu-jė, bet ir į amerikiečių karinius autovežimius. Berlyniečiai ame-rikiečių laikysenos, aišku, sup-rasti negali. Kitokios nuotaikos yra pačioje Vakarų Vokietijoje, kur su rytinės Vokietijos pra-radimu jau daugiau ar mažiau apsiprasta.

Tokia yra šios dienos būklė. Jos ir siekė Nikita Chruščio-vas pereinę metų rugpiūčio 13 d. apspaudamas Vakarų Berlyną ne-pereinama siena. Po metų jis gali būti patenkintas pasiektais rezultatais, kurie jį skatina pra-dėti antrą Berlyno pagrobimo fa-zę.

LIETUVOS VYČIAI UŽ REZOLIUCIJAS

Lietuvos Vyčių 49-jo visuoti-nio suvažiavimo, įvykusio 1962 metų rugpiūčio 17-19 dienomis Robert Treat viešbutyje, Newark, N.J., mieste, delegatai priėmė šią rezoliuciją:

1. Lietuvos Vyčių organizaci-ja pareiškia šimtaprocentinį pri-tarimą, visai AMERICANS FOR CONGRESSIONAL ACTION TO FREE THE BALTIC STATES vie-neto veiklai ir ragina visus Vy-čius remti visomis išgalėmis šios organizacijos darbus ir žy-gius;

2. Lietuvos Vyčių organizacija ragina virš minėtą organizaciją, apjungiančią lietuvius, latvius, estus ir kitus amerikiečius, savo veiklą tęsti ir ateityje su dar di-desne energija ir užsidegimu;

3. Lietuvos Vyčių organizacija ragina visus Amerikos lietuvius remti organizacijos darbuotė ra-šdami laiškus įtakingiems as-menims, ragindami juos paremti rezolucijas ir leisti jas Kong-reso svarstymui.

Varna Kalnais ir kloniais, Lieptas Vorūtą, Mėta Tris cigarus, Lino Lapas Dievų versmėje, Keleivis Kelią į kairę ir 317 Paskutinį susi-tikimą.

Jury komisija visų veika-lų dar nėra perskačiusi. Daugumas perskaitytų jų daro įspūdį, kad tai yra au-torių skubos darbai. Neat-rodo, kad veikalai būtų pa-kankamai išnešioti, pasitai-ko bereikalingų ištesimų, stilistinių lūžių, rankraš-čiuose apstas paprastų gram-atikos ir sintaksės klaidų. Žinodami, kad mūsų rašy-tojai savo kūrinius rašo atliekamu laiku, negalėtumėm jų už visa tai rūsčiai barti. Tačiau, kai Draugo romano konkursas jau pasidarė kas-metinis, o gal ir Dirvos bus tokis, tai ar nederėtų rašy-tojams sėsti prie savo dar-bų visai nelaukiant, kol vie-nas ar kitas konkursas bus paskelbtas. Ilgiau išnešioti ir giliau išgyventi veikalai, be abejonės, pateisintų kon-kursų skelbimą ir patiems autoriams būtų didesnis dvasinis atpildas.

Dirvos konkursui atsiųsti veikalai rodo, kad paskelb-tos varžybos rašytojų tarpe rado nemenką atgarsį, todėl ir pats konkursas laikytinas pasisekusiu. Jau iš dalies perskaitytų veikalų galima susidaryti įspūdį, kad jų tarpe meniniu požiūriu yra įdomių ir vertingų darbų.

Galimas dalykas, kad, be premijuoto veikalo, Dirvos redakcija galės tartis su at-skirais konkurse dalyvavu-siais autoriais ir dar dėl vieno kito romano spausdi-nimo laikraščio puslapiuose. Jeigu ta gera viltis taps kū-nu, tai Dirvos romano kon-kursas bus atnešęs nemen-ką kultūrinį laimėjimą.

Jury komisija veikalus su atsidėjimu skaito. Kadangi jų visa dešimtis, tai susida-ro apie 3000 mašinėlė rašy-tų puslapių, kuriuos reikia perskaityti. Komisija tikisi, kad visi veikalai bus per-skaityti iki š. m. rugsėjo 22 d. Konkurso laureatas bus žinomas tik rugsėjo 29 d., Dirvos metiniame parengi-me.

Derybos tęsiamos...

NAUJAUSIEJI SOVIETŲ ERDVĖS LAIMĖJIMAI

Kaip visiems žinoma, sovietų astronautas majoras A.G. Nikolajevas apskrido aplink žemę sovietų satelitu Vostok III, 64 kartus per 95 valandas ir pulk. P. P. Popovičius satelitu Vostok IV, 48 kartus per 71 valandą. Tais skridimais sovietai pastatė eilę rekordų, būtent, ilgo išbuvimio laiką erdvėje, paleidimu iš karto dviejų satelitų, paleidimu abiejų satelitų beveik toje pačioje orbitoje; apie žemę apskridimo laikas abiejų satelitų tesiskyrė tik vieną sekundę.

Didžiūma amerikų spaudos, kuri labai greitai kuo daugiausiai išreklamuoti bet koki sovietų laimėjimą, pradedant sportu, bai-

giant erdvės užkariavimais, išgarsino sovietų atsiekimus kaip nepaprastos pažangos žygį. Buvo eilė pareiškimų, kad atsilikimo tarpas amerikiečių nuo Sovietų vis didėjas, kad Amerika atsilikusi gal net 10 metų ir kad nėra abejonės kad sovietai laimėsia lenktynes nusileisti į mėnulį. Net kai kurie Amerikos erdvės ekspertai kalba panašiai, matyt turėdami tikslą išgauti daugiau pinigų erdvės reikalams. Tačiau atsakingi Amerikos erdvės pareigūnai, kaip erdvės tyrimo įstaigos administratorius A. Webb pareiškė, kad jis nemanąs, kad rusai pagreitino galimybes pirmieji pasiekti mėnulį ir jis

tikisi, kad amerikiečiai ten bus pirmi, nors ir prileidžia galimybę, kad sovietai gali pirmieji apskristi su satelitu apie mėnulį ir grįžti atgal.

Kaip iš tikrųjų reikia šitą sovietų žygį vertinti? 64 kartus apskridimas apie žemę yra labai įspūdingas palyginus su tikrais amerikiečių apskridimais. Tačiau iš esmės jis neįneša nieko naujo ir tėra išdava daug didesnių sovietų satelitų. Oficialiu sovietų pareiškimu, satelito kapsulė svėrusi 6,5 tonas. Korespondento iš Maskvos pareiškimu - 8 tonas. Tuo tarpu amerikiečių satelitas tesveria 2 tonas. Skristi erdvėje satelitu yra du svarbūs momentai: pakilimo fazė ir nusileidimo fazė. Satelitas skrieja aplink žemę automatiškai ir jis ten gali išbūti labai ilgą laiką. Amerikiečiai dėl mažo svorio negali paimiti daugiau deguonies kvėpavimui bei specialaus kuro, kad išlaikyti satelito kapsulę pusiausvyroje. Sovietai, turėdami 3-4 kartus galingesnes raketas, be abejo gali paimiti didesnius kiekius reikalingų medžiagų. Atrodo, kad iki šiol sovietai dar nėra išnaudoję pakelto svorio galimybes. Su tokiu svoriu, amerikų manymu galima išlaikyti vienoje kapsulėje net du astronautus skrendant virš šimto kartų aplink žemę. Taigi, jeigu sovietai tokį laimėjimą pasiekė, visai nereikės tuo stebėtis. Pasiekti mėnulį ir ten nusileisti bei grįžti atgal, reikia, kaip jau anksčiau esu minėjęs, žymiai galingesnių raketų. Amerikoniai jau eilę metų, kaip yra pradėję tų didžiųjų raketų išvystymo darbą. Jei erdvės administratorius tvirtina, kad amerikiečiai bus pirmieji mėnulyje, jis turbūt turi informaciją, kaip toli sovietai yra pažengę didžiųjų raketų gamyboje. Amerikoniai bando peršokti vidutinio stiprumo raketų tipą, kurį šandien naudoja sovietai. Su daug stipresnėmis, didesnėmis raketomis, amerikoniai už 2-3 metų tikrai atsieks didelį erdvės laimėjimą.

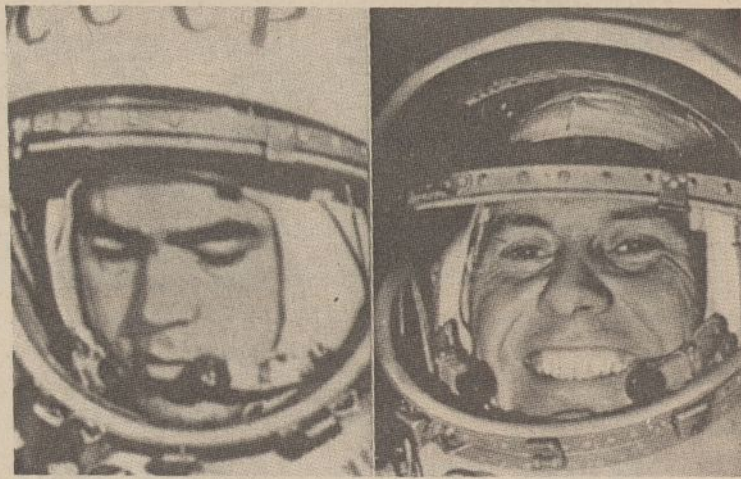
Sovietai gal turi šiek tiek pranašumo galingesnių raketų išvystymui. Bet šitas faktorius turi antraeilės reikšmės.

Kaip jau esu minėjęs, labai svarbi techniška problema yra dviejų satelitų susitikimas erdvėje. Nėra jokios abejonės, kad sovietai su dviem satelitais bandė susitikimą erdvėje įvykdyti. Deja, jiems tas nepavyko. Be susitikimo eksperimento, dviejų satelitų erdvėje iššovimas yra brangus žygis, kurį vargu ar apsimokėtų daryti vien tik propagandos sumetimais. Nėra reikalu du satelitus leisti vien tik išbandyti telekomunikaciją tarp jų. Kad satelitai tinka ryšiui, yra jau daug sykių įrodyta. Kelių šimtų svarų Tel-Star persiuntimo vienkartiniai 5 kanalų televizijos bangas, jas susitirpdamas milijonus kartų.

Jei sovietai būtų norėję tik laikyti du satelitus erdvėje dėl psichologinio efekto, jie būtų iššovę juos beveik tuo pačiu laiku ir laiką erdvėje tą patį laiką. Popovičius buvo iššautas po 24 valandų ir keletos minučių, kaip tik tuo laiku, kada pirmojo satelito trajektorijos plokštuma buvo lygiai toje vietoje, kurioje yra rusų raketų iššovo stotis. Reikia pripažinti labai didelį tikslumą, iššaukiant antrąją raketą. Tas rodo, kad darant vadinamą žemyn skaičiavimą, nebuvo jokių techniškių kliūčių ir galima raketą iššauti tiksliai nustatytu laiku. Taip pat reikia stebėtis labai tiksliai kontroliuojama raketų kryptimi ir raketų varomąja jėga. Tie du faktoriai nulemia satelito orbitą aplink žemę. Žinoma, toks didelis tikslumas tebuvo atsiektas vieną kartą ir neįmanoma patirti, ar toks pat tikslumas gali būti atsiektas kitą kartą. Kitaip tariant, mes nežinome laimės elemento vaidmens šitame eksperimente.

Erdvės mokslo reikalams būtų labai svarbu žinoti, kodėl sovietams nepasisekė padaryti susitikimą. Aišku, jie niekuomet to nepasakys. Jeigu amerikiečiai pirmieji būtų darę tokį eksperimentą, be abejo, pasaulis žinotų, kodėl jis nepavyko ir sovietai tuo patyrimu galėtų pasinaudoti. Taigi sovietai, naudodami slaptumą, įgauna tam tikrą pranašumą konkurencijoje dėl erdvės užkariavimo.

Susitikimo erdvėje įvykdymas

Sovietų kosmonautai Nikolajevas ir Popovič.

yra nepaprastai komplikuoja mechaninė problema. Net jeigu du satelitai skristų absoliutiškai indentiškose orbitose, jų susitikimą įvykdyti nėra taip lengva. Jei atsilikęs satelitas pabandytų didinti savo greitį lėkimo kryptyje, nuo to tuč tuojau pasikeistų jo orbita, pasidarytų daugiau epilepsinė, labiau pailga. Kita orbitos forma susitikimą padaryti neįmanoma. Geriausia priemonė susitikimui yra - iššauti raketą varančią kapsulę tam tikru kampu žemyn ir greityn. Mažesnėje orbitoje satelitas lėktų greičiau ir pradėtų pasivyti truputį aukštesnėje trajektorijoje skrendantį pirmąjį satelitą. Labai tiksliai momentu reiktų iššauti lygiai tokio pat stiprumo lygiai atvirkščia kryptimi raketas, grąžinančias kapsulę į pirmąją trajektoriją ir duodančias kapsulei greitį, nesiskiriančią daugiau kaip pusę mylios per valandą nuo pirmosios kapsulės. Priartėjus iš pirmosios raketos reiktų iššauti specialią elastinę virvę, kuri padėtų absoliučiai suvienodinti abiejų satelitų greitį ir be smūgio priartėti, nežūrint į jų 18,000 mylių greitį per valandą. Kad pakeisti sunkaus satelito orbitą reikalingas nemažas energijos kiekis, taigi nemažas sprogtamųjų medžiagų svoris satelite. Būtų labai svarbu žinoti, ar susi-

tikimas nepavyko dėl nenumatytų techniškių kliūčių, ar neužteko varomųjų medžiagų ar atitinkamų raketų laiko ir jėgos kontrolė buvo nepakankamai tiksli.

Sumuojant sovietų žygį, reikia konstatuoti, kad daugiausia tai buvo tik tolimesnis išnaudojimas sovietų galingų raketų. Dviejų raketų iš karto iššovimas teįrodė, kad sovietai turi brangų didžiųjų raketų iššovo įrengimų duplikatą. Amerikoniai taupumo sumetimais kol kas antrojo iššovo įrengimo nėra pastatę. Labai tiksliai pakartota orbita ir tikslus iššovo laikas rodo, kad sovietai turi aukštos klasės raketų kontrolės elektroninius įrengimus. Ilgu skridimu sovietų astronautai įrodė, kad besvoriškumas neturi blogos įtakos žmogui, bent nukristi į mėnulį ir grįžti atgal. Kariniu žvilgsniu šis sovietų atsiekimas neturi didelės reikšmės ir neįneša nieko naujo. Kaip paprastai, sovietai moka propagandiniais sumetimais išnaudoti savo atsiekimus nepaprastai puikiai. Kaip ir seniau, jie savo erdvės atsiekimus organizuoja ne tiek mokslo laimėjimams, kiek vidutinio žmogaus įspūdžiui ir tam tikslui atsiekti jie mažiau skaitosi su lėšomis nei kad JAV.

(bk)

LIETUVIAI ELBRUSO VIRŠŪNĖJE

Nors Lietuvoje ir nėra aukštų kalnų, alpinizmo sportas Lietuvos jaunimo tarpe palyginti nemažais žingsniais plinta. Latviai su estais irgi susidomėjo tuo sportu. Nors alpinizmo praktikuoti Pabaltijo alpinistai dabar neturi progos vykti į Alpių kalnus, bet užtat jiems gana atviras kelias į Kaukazą.

Liepos mėnesį buvo surengta antroji Pabaltijo "alpinada": 51 alpinistas iš Pabaltijo, jų tarpe apie trečdalis lietuvių, liepos 22 dieną įkopė į Elbruso viršūnę. Elbrusas yra aukščiausias kalnas Europos ribose (5,633 metrai arba 18,480 pėdų viršum jūros lygio).

Lietuvių grupei vadovavo lietuvių alpinizmo federacijos pirmininkas inžinierius Vytautas Viršilas iš Kauno. Dalyvavo muzikas A. Zdanavičius, studentai J. Antanavičius ir J. Jurgelionis iš Vilniaus, kauniečiai studentai D. Makauskas, R. Tamošiūnas, R. Vosyliūtė, Druskininkų muzikos mokyklos direktorius A. Jurgelionis, mokytojas iš Nemečinės L. Aksamitas ir eilė kitų studentų bei šiaip sportininkų iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių.

Pirmas lietuvis įkopęs į Elbrusą buvo Gediminas

Akstinas. Tai buvo 1954 metais. Vėliau, 1959 metų rugpjūčio pradžioj jis drauge su kitais dviem pasižymėjusiais lietuviais alpinistais Feliksu Mieliausku ir Vytautu Vosylium žuvo Bezengio aukštumų rajone (Kaukaze), užversti sniego griūties. G. Akstinas buvo pirmosios Pabaltijo "alpinados" sumanytojas ir organizatorius. Žuvo 29 metų amžiaus.

LIETUVIAI GERIAUSI AUTOMOBILISTAI

Liepos mėnesio gale Kaukaze buvo surengtos visos Sovietijos automobilių varžybos. Varžybos vyko sunkiose sąlygose: vingiuotose kalnų keliuose ir, be to, oro temperatūrai esant 45°C (113°F). Lietuvos rinktinė tačiau laimėjo pirmą vietą. Taigi, Lietuvos automobilininkai dabar visos Sovietijos automobilių čempionai ir iš varžybų parsivežė pereinamąją taure.

Individualiose varžybose tačiau aukso medalio nelaimėjo nei vienas Lietuvos automobilistas. Paskirų klubų varžybose lietuvių klubai užėmė trečią, ketvirtą ir penktą vietas. Antrą vietą užėmė estų Tallinno "Kalevo" klubas, o pirmąją - rusai iš Gorkio miesto.

Naujasis Vilniaus planetariumas Basanavičiaus gatvėje

ŠTAI ALUS JŪSŲ SKONIUI

ir darytas ČIA PAT

CLEVELANDO PASIDIDŽIAVIMAS

PILSENER BREWING COMPANY • CLEVELAND, OHIO

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VHLTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laičūnas, R. Mickevičius, V. Rastenis ir St. Santvaras.

VILNIUJE ATIDARĖ NAUJĄ PLANETARIUMĄ

Beveik pačiam Vilniaus miesto centre, prie Basanavičiaus ir Pylimo (dabar vad. Komjaunimo) gatvių kampo pastatytas ir rugpjūčio 10 d. atidarytas naujas planetariumas.

Atitinkamų prietaisų pagalba planetariume atvaizduojamas dangaus skliaustas su visomis paprasta akimi matomomis žvaigždėmis. Mygtukais "užtekinama" ir "nuleidžiama" saulė, parodomas saulės, mėnulio užtemimas, šiaurės pašvaistė ir kai kurie kiti astronominiai reiškiniai. Net ir "dirbtinis palydovas" perskrenda per skliautą. (Tai turėtų būti vaizduojamas amerikiečių "Echo", nes tik jis vienas gali būti matomas plika akimi). Visa procedūra — "diena" ir "naktis" su visomis "pašvaistėmis" ir "užtemimais" trunka apie 10 minučių. Vienu metu tai galima parodyti pusantro šimto žmonių, tiek telpa į planetariumo patalpa.

Planetariumą atidarė prof. Paulius Slavėnas, po prof. Kodaičio (jau miręs) vyriausias lietuvis astronomas. Naujojo planetariumo direktorius bus V. Vyskupaitis.

(LNA)

VASAROS ATOSTOGAS praleisti O. ir P. LANIAI maloniai kviečia visus į jų vasarnamį ASBURY PARK, N. J.

Jaukūs su privačiais dušais ir kitais patogumais kambariai, netoli pajūrio.

Prašome dėl kambarių susitarti iš anksto.

515 4th Ave.,
Asbury Park, N. J.
Telefonas: PR 6-9783.

NOW

4 Neighborhood Offices...

Main Office: 813 EAST 185th STREET

St. Clair Office: 6235 ST. CLAIR AVENUE

Euclid Office: 25000 EUCLID AVENUE

Lake Shore Office: 26000 LAKE SHORE BLVD.

ST. CLAIR SAVINGS

AŠ AR LAIKRAŠTIS?

Nei aš, nei tu, nei laikraštis — bet idėja ir tikslas, kuriam laikraštis leidžiamas — atsako į daugelį klausimų, su kuriais tenka susidurti ir bendradarbiui, ir redakcijai, ir skaitytojui.

Praeitame Dirvos numeryje R. Mieželis pareiškė nuomonę, kad "tik toks laikraštis, kuris aprėpia visą skirtingų siekimų ir galvojimo lietuvių gyvenimą yra vertas leidimo ir skaitytojų paramos. Minties įvairumas ir nuomonių skirtumas daro laikraštį gyvą, įdomų ir, kas svarbiausia, padeda skaitytojams susikristalizuoti galutiną nuomonę šiuo ar tuo klausimu".

Laikraštį gyvu ir įdomiu padaryti yra ir kitokių kelių: temų įvairumas, naujų idėjų ir sumanymų iškėlimas — visa, ką mes vadintume gyvenimo pažanga. Laikraštis turėtų eiti ne tik su gyvenimu, bet ir būti to gyvenimo kelrodžiu. Žvilgsnis ateitin reikalingas šviesių akių ir protavimo.

Reikia sutikti, kad "minties įvairumas ir nuomonių skirtumas" gyvumo tai duoda, bet ar visada tai "padeda susikristalizuoti" nuomonėms, tektų suabejoti. Jeigu jau yra nuomonių skirtumas, su juo reikia ir sutikti. O kur kam ir kas kada susikristalizuos ir ar tai ateis į spaudą, jau kitas klausimas.

* * *

Mes matome bandymus "susikristalizavusių" nuomonių ir mūsų spaudoje. Kuo jos reiškiasi?

Štai, buvo įvairios nuomonės pareikštos Dirvoje B. K. Naujoko, A. Nasvyčio ir T. Mickaus. Ir kas tuo tarpu padarė "galutinas išvadas" iš tų straipsnių? O gi Kazys Veržikas Laisvojoje Lietuvoje. Jam jau ne tik Dirva, ne tik B. K. Naujokas, bet jau ir A. Nasvytis "suskamba labai prokomunistiškai".

Ar tokios "išvados" skatina įvairių nuomonių pasireikimą, ar atbaido — yra kitas klausimas.

* * *

Bepigu tokiais kolumnistais, kaip Dorothy Kilgallen, padejuoti ir apgailestauti, jog viena jos kolumna redaktoriaus buvo neįdėta, nors jos manymu, buvusi įdomi, bet ir provokatyvi.

Kai viena jos skaitytojų tos kolumnos pasigedo, rašydama laiške apie galimą laikraštyje "cenzūrą" ir darytinus žygius tuo reikalu, D. Kilgallen sekančioje kolumnoje ramiai atsako:

"Kaip profesionalė žurnalistė, aš jau senai esu sutikusi su faktu, kad žmogus, redaguojas laikraštį, turi teisę spausdinti, ką jis mato tinkamu spausdinti ir nepraleidžia tai, kas jam netinka. Jis atsakingas už laikraščio patrauklumą, jo gerą skonį, jo teisinės bylas ir tiražą. Jei jis pasirenka atmeti mano straipsnius dieną — ar savaite — tai jo privilegija. Aš dėl to neverkiu".

Taip tai taip, Dorothy. Tai taip gali būti tavo redakcijose.

Ateik ir redaguok lietuvių laikraštį! (j. č.)

ANKSTYVA KULTŪROS KONGRESO KRITIKA

Kolega Raimundas Mieželis Dirvos 91 nr. kelia eilę abejonių dėl antrojo Lietuvių Kultūros Kongreso, kuris šį rudenį yra rengiamas Chicagoje. Jam ypač nepatinka pagrindiniai to kongreso kalbėtojai dr. Jonas Grinius ir poetas Bernardas Brazdžionis. Tokia ankstyva kongreso kritika ir man nemažai abejonių sukėlė.

Visada taip buvo ir, turbūt, visada taip bus: kritikos yra rašomos tada, kai žodžiai būna pasakoti ir darbai atlikti. Nekaita reikėtų žiūrėti ir į dabar rengiamą kultūros kongresą. Man rodosi, jeigu kam pagrindinių kongreso kalbėtojų kalbos bus nepriimtinos, tai bus galima dėl to pasisakyti pačiame kongrese, bus galima ir spaudoje savo nuomones pareikšti. Likti už kongreso durų tik todėl, kad kalbėtojai nepatinka, berods, mažai ką paguos ir įtikins, nes tokių kalbėtojų, kurie 100% visiems patiktų, vargu besurasim.

Dr. Jonas Grinius yra iš tarpo tų mūsų vyrų, kuris drįsta savo nuomonę viešai pasakyti, nežiūrėdamas, ar ta jo nuomonė kam patinka, ar visai nepatinka. Jis ir Dirvoje keliais atvejais rašė apie tokius dalykus kurie, jeigu neklustų, buvo nepatogūs mūsų katalikų spaudai. Pvz., kiek prisimenu, jis niekad per daug gerų žodžių nėra pasakęs ir apie mano darbus, bet argi dėl to aš dabar turėčiau ieškoti progų jam tuo pačiu atsilyginti? Sutarimas yra geras dalykas, bet vargu būtų naudingos uniforminės nuomones kultūros klausimais. Gal priešingai — individualūs pasisakymai vienu ar kitu klausimu, ar jie siauri, ar plati būtų, sudaro progos į reikalingą pažvelgti, problemą iš esmės panagrinėti ir kitokias pažiūras tuo pačiu literatūros ar dailės klausimu pareikšti. Jeigu, neduok, Dieve, dr.

Jonas Grinius Kultūros Kongrese skelbtų tik erezijas, tai po to galėsim visi sušokti ir jį užkapti. Tačiau aš netikiu, kad taip galėtų atsitikti. Jis iš mūsų tarpo buvo išskirtas ir Vokietijoje paliktas dėl nesveikatos. Dabar Amerikoje jis yra mūsų svečias. Kažin ar patogiu svečių plakti tik už tai, kad jo reiškiamos nuomones ne visiems mums patinka. Mano išmanymu, dr. Jonas Grinius yra kompetentingas kalbėti antrajame kultūros kongrese.

Dar daugiau abejonių man sukėlė kolegos R. Mieželio teigimas, kad ir Bern. Brazdžionis nėra tinkamas kongreso kalbėtojas. Jis sako: "neteko skaityti poeto Bernardo Brazdžionio platinės masto straipsnių lietuvių kultūrinio gyvenimo temomis, kurie būtų įnešę gyvumo ar suteikę naujų gairių mūsų kūrybiniam veikimui". Tegu būna man atleista, aš labai abejoju, kad kultūros kongreso kalbėtojas turi būti tik kultūriniai publicistai. Man rodosi, tokiuose seimuose nemažiau teisių turi savo žodį pasakyti ir patys kūrėjai. Gerai pažįstu poetą Bern. Brazdžionį ir gerai žinau, kad lietuvių kultūros ir kūrybos problemomis jis visa širdimi sielojasi. Be to, jis yra geras kalbėtojas ir kultūros kongrese tikrai turės ką pasakyti. Aš būčiau nuoširdžiai pasidžiaugęs, jeigu nors šia proga poetas Bern. Brazdžionis ir kolegos R. Mieželio pusėje būtų sulaukęs daugiau respekto.

Per ankstyva kultūros kongreso kritika, manding, nepadaeda jo rengti, bet jau iš anksto kėsina jį griauti. Ar negeriau būtų, kad visi dr. J. Griniaus ir poeto Bern. Brazdžionio oponentai atvažiuotų į kongresą ir ten pabandytų besiskiriančias pažiūras suderinti? Keistokai man skamba ir tai, kad tą ankstyvą kongreso kritiką parašė R. Mieželis. Kiek esu pa-

Rugpiūčio 19 Los Angeles lietuvių parapijos Lietuvių Dienoj buvo suruošta menininkų mėgėjų darbų paroda, kuri sulaukė didelio pasisekimo.
L. Kančausko nuotrauka

ŽODIS APIE 'SENUOSIUS' IR 'NAUJUOSIUS'

K. S. Karpus

Mano ankstyvesnių laikų spaudos kolega Vytautas Širvydas, vienas Vieniybės redaktorių, šiais laikais gyvendamas nuošaliau nuo lietuvių, atrodo, nepilnai orientuojasi apie naujai atvykusius mūsų intelektualus-veikėjus. Savo skiltyje "MES" Vieniybės rugpj. 10 numeryje, kalbėdamas apie naujai sudarytą ALT sąstatą, jis įterpė tokį sakinį:

"Tokių būdu, senieji Amerikos lietuviai nenušluojami į istorijos šūklę, o naujesiems atviros kelias ateiti bendrais talkininkais."

Kalbos ir baimė kad naujieji nori "nušluoti" senuosius į "istorijos šūklę" yra pavydžių senųjų mūsų veikėjų išmisas.

Kai Vytauto tėvas, garsus tautininkų veikėjas Juozas O. Širvydas, buvęs Vieniybės redaktorių, išvyko 1929 metais baigti senatvę savo tėvynėje, Vytautas Širvydas, likęs Vieniybės redaktorių, talkoje su Dirva padėjo vesti jo tėvo su Vieniye ir mano su Dirva sunkų darbą atlaikyti tautininkų frontą po 1926 metų perversmo Lietuvoje, kai kita mūsų spauda pasmerkus tą perversmą, mus tautininkus apšaukė "fašistais - smetonininkais", laikė paniekos vertais žmonėmis. Kaip žinoma, tautininkai pajėgė atgauti savo poziciją visuomenėje ir vėl priverstė kitus su mumis skaitytis.

Stojęs į JAV federalės valdžios tarnybą ir ilgus metus gyvenęs pasidraui nuo lietuvių, tik retkarčiais palaikydamas santykius su jais, išpildžius apie naujuosius ateivius ir jų veiklą mūsų tarpe, manau, Vytautas gavo iš mūsų senųjų spaudos.

Pabrėžiu kolegai Vytautui ir kitiems, kurie spaudoje kartoja frazes apie naujų lietuvių norą senuosius "nušluoti į istorijos

tyrę, jaunieji mūsų intelektualai nepakenčia vyresniųjų nesu gyvenimo, partiškumo ir netolerantingumo. Ir tik pagirti juos už tai reikėtų! Būdamas tų jaunųjų intelektualų tarpe, kolega R. Mieželis bent šiuo atveju nėra parodęs tolerancijos bei pakantios savo artimui.

Kadangi jo žodis buvo viešas, tegu jis man atleidžia, kad kitas Dirvos red. kolegijos narys taip pat viešai savo nuomonę pasakė.

STASYS SANTVARAS,
Boston, Mass.

TAUTININKAI NEAPSIRIKO

Naujiems atvykus, tautininkų srovėje tarp senųjų ir naujųjų nepasireiškė jokių nesuderintumų nei taisyklių dėl vadovybės.

Kai tik 1948 metais pirmutinai atvyko, tautinei srovei persiorganizuojant į Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą (ir sugrįžtant į ALT), naujieji veikėjai stojo kartu, nejausdami kad senieji jų nepageidauja, ir senieji visai nepajuto kad jie gali būti nušluojami į "istorijos šūklę".

Stoję į darbą, naujieji dirba su senaisiais ir ALTS ir Vilties bendrovėje (kalbant apie centrinę organizaciją, ir ALTS skyriuose). Valdybos išrenkamos ir maišytos, bet kai pasitaiko valdybą išrinkta vien iš naujųjų, senieji visai nesijaučia kad jie jau "nušluoti".

Dirvą aš perleidau naujiems, supratęs kad jiems labiau spauda reikalinga, negu mums seniesiems. Jie manęs nenušlavė "į šūklę", priešingai, nuo 1948 metų dirbu vieningai -- ir ne tik Clevelande, bet visoje Amerikoje. Tas pats ir su visais kitais tautininkais.

Clevelando kolonijon atvyko daug naujųjų, tačiau su jais -- ne tik su tautininkais, bet su visais bendrai -- nesivaržau dėl to, kas priklauso "seniems", ką gali dirbti tik "naujieji".

Pačioje Vieniybės redakcijoje, taipgi, redaktoriaus padėjėjais buvo ir dabar yra, naujai atvykusių žurnalistų.

SENŲJŲ PAVYDAS AIŠKUS

Kažin kaip būtų sekęsi, bergi, jeigu pasekdamas kitus pavydžius senuosius veikėjus, būčiau kartojęs frazę apie norą "nušluoti mus senuosius į istorijos šūklę".

Štai pavyzdžiai senųjų pavydo: Mūsų naujieji ateiviai, pabėgę nuo bolševikų iš Lietuvos vien

dodami siunčiamas aukas pagal savo nuožiūrą, nerado naujųjų tinkamais įsileisti į ALT valdybą, nors dėl tragedijos, ištikusios mūsų tautą, ir privertusios juos pas mus atvykti, naujieji privalėjo būti įjungti į ALT centro valdybą iš pat pirmos dienos, vietoje pastangų juos "nušluoti", kaip nepageidaujamus!

Tik pastarasis skandalas, kurį sukėlė pavydūs ALT vadai, privedė prie šiomis dienomis padarytų ALT pakeitimų -- kaip to visuomenė reikalavo -- apie ką Vyt. Širvydas tame savo rašinyje kalba.

SUSIVIENIJIME LIETUVIŲ AMERIKOJE

Senieji pyksta, kam naujieji visi nesugūžėjo į SLA. Jų su laiku vis tik gerokas skaičius įstojo. Bet senieji ir po šiai dienai nenori jų įsileisti į centro valdybą -- patys veržiasi vadovauti. Pastarame seime šiaip-taip išrinko Tėvynės redaktorių naują ateivį -- bet tik todėl, kad senieji jau išsibaigė...

Man žinoma, kad didesnėse kolonijose senieji, nors pageidauja naujųjų paramos, neišleidžia jų į salų bendrovių, į klubų valdybas.

Katalikų tarpe, senieji veikėjai zurza net prieš naujai atvykusius kunigus kurie spaudoje ir visuomenės veikloje reiškiasi.

Panašiai ir tarp liaudininkų-sandariečių: naujai atvykę žymesni liaudininkai veikėjai pasilomis neigiami.

Kadangi naujesiems vistiek teks užimti vadovybę lietuvių išlaikymui, senieji privalom stengtis palikti dirvą švarią ateiviai, o ne bandyti ją užteršti...

START A Cleveland Trust VACATION ACCOUNT NOW!

SAVE ALSO FOR

- Education
- Insurance
- Home
- Automobile
- Christmas Taxes

Every Other Week DEPOSIT... HAVE

\$200 25 TIMES... \$50

\$400 25 TIMES... \$100

\$1000 25 TIMES... \$250

WE WELCOME YOUR SAVINGS

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy	5th \$4.79	Chianti Import. Wine	Qu. \$0.98
Kron-Brannvin Aquavit.	5th \$3.98	Bordeaux French Wine	5th \$0.98
Dujardin German Brandy	5th \$5.29	Zeller Schwarze Katz	5th \$1.29
Old American Wiskey Full	Qu. \$3.98	Ambasador Vermouth	5th \$0.98

RUGSĖJO 8-ją DIENĄ PRIVALOME ŠVĘSTI

Nepriklausomoje Lietuvoje laisvai ir kilniai švęsdavome ne tik bažnyčios įpareigojamas, bet ir valstybinės svarbos, visą tautą jaudinančias dienas. Šiųjų nebuvo per daug. Palaipsniui išlygintos, kaikurios įstatymo keliu paskelbtos, jos leido mums drąsiai stoti prieš pasaulį, besigarsinant, kas mes esame, buvome ir ko siekiame. Džiūgavome su laukę ilgai svajotos nepriklausomybės, tikėjome ją būsiant amžina, branginome ir garbinome savąją kariuomenę, didvyriškomis aukomis išvedusią tėvynę į laisvąjį kelią, ugdėme pilietišką sąmoningumą ir kėlėme viltis šviečiai ateičiai.

Kiekvienas dabar skausmingai prisimena Nepriklausomybės šventę - vasario 16 d., Tautos šventę - rugsėjo 8 d., niekšišką Želgiovskio smūgį, pagrobų lietuviškąjį Vilnių - spalio 9 d. (tenkai ir šiuo metu smarkiai propaguoja bei įtikinėja tarptautinės politikos vadus suktais savo kėslais į ateities Vilnių, mes gi, beveik tylėdami, vėl turbūt, pribrendus momentui, vaduosime Vilnių, aukodami savo kraują ir gyvybes), Lietuvos kariuomenės šventę - lapkričio 23 d. ir gal dar vieną kitą. Tos didžiosios šventės buvo neišmatuojamas mūsų dvasios kildymas, tėvynės meilės gilinimas, o liūdni minėjimai - ryžto grūdinimas. Apeigos, kariniai ir visuotiniai parada, eitynės bei įvairios kitokios iškilnės lyg ir šiandien stovi prieš akis, stovi neužmirštamai.

Ne visas šias šventes dabar minime. Ir ne vienodai. Dingo anais entuziazmas. Be to, prisidėjo tragiškojo mūsų tautos žudymo - 1941 m. birželio mėnesyje bestikšiai žiaurais okupanto pasalaus žygio laimėjimas. Svetimame krašte bendrai jaune toks dvasinis kilimas, ne tokios mintys, ne tokios ašaros...

Bet kodėl rugsėjo 8-ji tartum užmarštyje? 1930 Vytauto Didžiojo metais Lietuvos vyriausybė patvirtino Vytauto Didžiojo komiteto projektą paskelbti nuolatine Tautos šventę - rugsėjo 8 d. Prisiminkime bent keletą argumentų: 1) sutampa su švenčiausios Mergelės Marijos Gimimo švente, kurią katalikai labai gerbė, mėgo ir nuoširdžiai švęsavo, 2) primena ir primins plačiam pasauliui, kad tą dieną prieš apytikriai 500 metų buvęs numatytas Vytauto-Karaliaus vainikavimas, lenkų klastingai sukludytas (argi ne pravartu šiandien ir visados tautai priminti?), 3) skirta jaunimui, nes masinio pobūdžio iškilnės niekad gyvenime neišdyla (rugsėjo pradžioje mokyklos jau būdavo grįžusios iš atostogų). Pakaktų tiek. Gaila, labai gaila, kad šioji šventė išeičioje blėsta, nors niekas nenorėtų sąmoningai jos nustumti.

Užtat tebūna sveikintinas DLK

VLADAS BRAZIULIS

Birutės karių šeimų moterų draugijos Clevelando skyrius, rengias, nors ir kuklaus pavidalo, pobūvį tuo tikslu tą pačią dieną. Girdėti, kad ir kitos organizacijos pastaruoju metu savo

bendraraščiais skatina skyrius stengtis visas žymiasias mums brangias dienas švęsti tiksliai tomis pačiomis datomis, neminant įspūdžių kartais net nepagrįstais kilnojimais.

Sekime birutiečių pavyzdžiu. Gaivinkime šios Tautos šventės būtinumą.

Kun. klebonas Anicetas M. Linkus

1962 m. rugpiučio m. 13 d. Chicagoje mirė kun. Anicetas M. Linkus, liet. šv. Kryžiaus parapijos klebonas, sulaukęs 75 m. amžiaus. Velionis buvo ne eilinis parapijos klebonas, o taurus dvasiškis, didžios dvasios lietuvis, talentingas administratorius bei organizatorius, kaip lygiai ir daugelyje kitų sričių gražiai pasireiškęs asmuo.

Į JAV velionis kun. A. Linkus atvyko 1905 m. 18 metų amžiaus. Pradžioje eilę metų jis dirbo fizinį darbą, o vėliau susitapęs pinigų ir kitų remiamas, pasinėšė mokslintis. Mokėsi Valparaiso, anuo metu mūsų visuomenėje itin populiariame, universitete ir St. Bede kolegijoje. 1922 metais A.L. išventintas kunigu.

DIEVO IR ŽMONIŲ TARNYBOJE

Kun. A.M. Linkus vikaravo šv. Antano parapijoje, Cicerioje, Ill. (5 mt.), šv. Kryžiaus parapijoje, Chicagoje (3 mt.), šv. Petro ir Povilo parapijoje, W. Pullmann, Ill., ir nuo 1941 m. iki pat mirties klebonavo - jau minėtojo šv. Kryžiaus parapijoje. Visur jis reikėsi, kaip pareigingas dvasiškis, gabus administratorius. Būdamas didelio takto, santūrus ir draugiško būdo, kaip teigia vienas artimesnių jo gerbėjų ir nuo Valparaiso laikų artimas pažįstamas, dr. S. Biežis, kun. A. L. mokėjo sugyventi ir bendradarbiauti su visais parapijiečiais ir su visais žmonėmis. Maža to, kun. A. L. lengvai pajėgdavo įtraukti visus į parapijos darbą, jos pastatų statybą bei gerinimą. Tą jis sėkmingai vykdė klebonavdamas W. Pullman, bet dar ryškiau pasireiškė paskutiniojo (šv. Kryžiaus) parapijoje. Šios parapijos tik kun. A. L. perėmė su apie 130,000 dol. skolos ap sunkinimu. Ta skola jau apmokėta. Be to, dar įrengta graži susirinkimams salė, pastatyti seserims mokytojoms vienuolyno rūmai, 1951 m. pasitalkinus dail. A. Valėšką ir kt. lietuvių menininkus, naujai perdažyta ir lietuviškame stiliuje išdekoruota visa bažnyčia, sumodernintas josios apšvietimas... Visa tai dėka kun. klebono organizaciniam sugebėjimui.

Atskirai minėtina velionio kun. A. Linkaus veikla labdaros srityje. Chicagoje veikianti trumpai vadinama Labdaros Sąjunga (LRK Labdaros Sąjunga Amerikoje),

Orland Park, Ill., 1947 m. pastatė gražius prieglaudos rūmus, lietuviams seneliams gyventi, kai navusius apie pusę milijono dolerių, o 1958 m. ta pati draugija pastatė ir antruosius prieglaudos namus. Abiejų rūmų statybos vedėju buvo velionis kun. A. Linkus, kuris nuo 1942 m. reguliariai renkamas buvo ir pačios draugijos nepakeičiamu išdininku. Būdamas statybos vedėju kun. A. Linkus nesitenkino vien tik statybos sutarčių su kontraktoriais sudarinėjimu bei jųjų vykdymo priežiūra, bet neretai pats imdavosi į rankas braižymo plunksną ir sudarinėdavo pastatų bei jų dalių statybos planus, projektus... Šiaip laisvesnes nuo darbų valandas kun. A. Linkus mėgdavo praleisti meniškai drožinėdamas įvairius dalykėlius iš medžio (žvakides, rožinius ir kt.). Jo parapijiečių teigimu, tie drožiniai esą gana originalūs ir skoningi, kaip gero meisterio.

KUN. A.M. LINKUS DIDŽIADVASIS LIETUVIS

Velionis nuo pat kūdikystės dienų buvo aiškiai apsisprendęs lietuvis ir kur galėjo lietuviškoje veikloje reikėsi. Dar vaiku būdamas savo tėviškėje drauge su broliu platines iš Prūsų gabenamą lietuvių literatūrą, mokėsis slapta pas lietuvių mokytoją... Lančdamas Valparaiso universitetą, kun. A. Linkus buvo vienas pažangiausių lietuvių kalbos, literatūros bei istorijos klasėje ir po dr. S. Biežio bene porą metų buvo tos klasės mokytoju, šios dienos terminu tariant, lituanistikos dėstytoju.

Velionis jaunystėje yra rašęs poeziją ir savo kūrybą spausdinęs: Vienybėje Lietuvininkų, Giedroje, Vytėje, Drauge. 1912 metais įsikūrusiame Amerikos liet. kat. moksleivių susivienijime buvo pirmosios valdybos nariu ir to susivienijimo organo Moksleivis redaktoriumi. Taip pat kurį laiką jis yra dirbęs Draugo redakcijoje. Už nuopelnus Lietuvai 1938 m. apdovanotas Gedimino ordinu. Laidojant Prezidentą Antaną Smetoną, kun. A. Linkus buvo pakviestas į Clevelandą pasakyti lietuvių kalba pamokslą. Ir tai jis noriai atliko. Tai darydamas jis išsiskyrė, ir kaip dvasiškis ir kaip lietuvis, iš daugelio ano meto mūsų iškildesnių tautiečių,

kurie buvo panūdę matyti Lietuvos tragediją, kaip pašėkų tuometinio režimo ir jo nepakankamo veiklumo ir todėl ryžosi nuo tų asmenų atsiritoti.

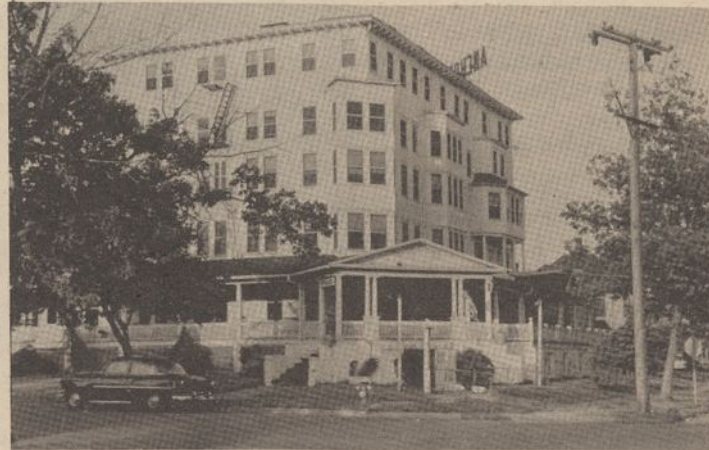
Kun. A. Linkus atsikvietė į savą parapiją vargonininku kompozitorių Steponą Sodeiką, o per jį į sutelkė ir branduolį tremtyje buvusio Dainavos ansamblio. Tai leido šiam darniam ansambliui persiorganizuoti ir pradėti darbą šioje šalyje. Ansamblis naudoja parapijos sale repeti-cijoms ir bendrai ryškiai jau-tė kun. A. Linkaus paramą, globą. Taip pat kun. A. Linkus parapijoje priglaudė ir globojo eilę lietuvių kunigų, atkilusių iš tremties į JAV...

M. Valiukėnas

KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!

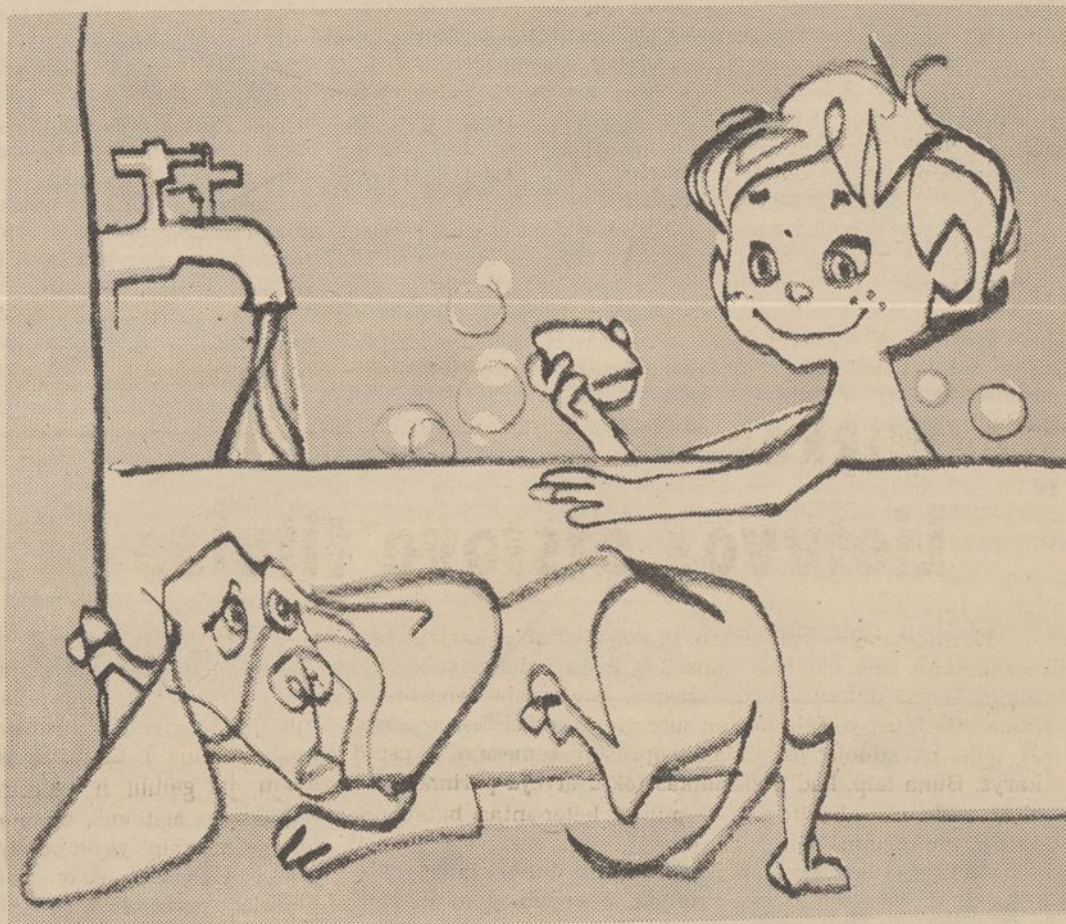
DIRVA METAMS
KAINUOJA TIK
10 DOLERIŲ

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
Prospect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviam. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais. Savininkai P. C. Mačiuliai.

Sugrižk atgal! Ateina tavo eile

Neverta sielotis, kad neteksite karšto vandens. Tai, ko aš tikėjau, po to, kai mama nuplovė mane. Bet ne! Su mūsų AUI-40 gaso vandens šildytuvu, karšto vandens užtenka visiems. Ir tai liečia jus! Gasas sušildo vandenį greičiau ir tik už 1/4 kainos, nei kitos šildymo priemonės.

Pasitikrinkite apie AUI-40 gaso vandens šildytuvus dabar

THE EAST OHIO GAS COMPANY

Vertė J. P. Palukaitis

(55)

Šviesa įsižiebė, uolios rankos skubėjo nuo burnų pašalinti užrištąsias nosines, ir tada išgirdo Reinoldas, kaip išsigandusi mergina gaudė orą - nenuostabu, pagalvojo jis, jeigu jo veidas tik ir iš dalies atrodytų toks, kokį jisAUT. Tačiau pirmasis prabilo Grafas.

— Reikėtų pamanyti, kad tamsta buvai patekęs po autobusu, pone Reinoldai. Arba praleidai linksmoką pusvalandį su mūsų geroju draugu Koku.

— Ar tamsta pažįsti jį? — paklausė Reinoldas dusliu, neaiškiu balsu.

— Kas jo nepažįsta! Jis visur taip pažįstamas, kaip ir mėgstamas. Beje, kas iš tikrųjų atsitiko mūsų draugui? Jis atrodė nebe taip gerai nusiteikęs, kaip paprastai.

— Aš jam stiprokai išpyriau.

— Tamsta jam išpyrei! — Grafas pakėlė surauktus antakius — gestas, kuris pas jį reiškė aukščiausią nuste-bimą. — Koką vien tik paliesti reiskia jau didelį žygį, bet dar padaryti jį nekovingu...

— Ak, pagaliau gi liaukitės! — pasakė Julija balsu, kuris išdavė pasipiktinimą ir susirūpinimą. — Tik pažiūrėkite į jo veidą! Mes turime ką nors daryti.

— Taip, gražiai jis neatrodo, — pastebėjo Grafas. Jis išsitraukė plokščią bonką, kurią visada nešiojosi su

savimi. — Štai, universalus vaistas.

— Pasakyk Imrei, kad sustotų, — tyliai, bet griežtai pasakė Janscis. Jis labai atidžiai stebėjo Reinoldą, kuris po pirmojo stiprios degtinės gurkšnio pradėjo kosėti, kiekvieną kartą sumerkdamas akis. — Tamsta esi rimtai sužeistas, pone Reinoldai. Kur?

Reinoldas paaiškino jam, ir Grafas tyliai nusikeikė. — Prašau tūkstą kartų atleisti, pone Reinoldai. Tai turėjau ir pats suvokti. Tas prakeiktas Kokas! Štai, truktelek dar vieną gurkšnį — tai sukels skausmą, bet ir pagelbsti.

Mašina sustojo, Janscis išlipo ir po minutės grįžo su AVO tarnautojo miline, pripildyta sniego.

— Čia jau moteriškų rankų darbas, — pasakė jis, perduodamas Julijai milinę ir nosinę. — Pabandyk, ar nepasiseks pasirūpinti, kad mūsų draugas kiek dabitiškiau atrodytų.

Ji paėmė nosinę ir nusigręžė į Reinoldą. Jos rankos buvo tokios rūpestingos, kaip ir rimtas žvilgsnis, bet vis dėlto šaltas sniegas svilino kaip ugnis atvirose žaizdose, kai ji atsargiai bandė nuplauti sukrečėjusį kraują, ir Reinoldas nenorėdamas krūpčiojo. Grafas nusikosėjo.

— Gal turėtum, Julija, pabandyti tiesesnę metodą, — prabilo jis. — Kaip ši vakarą Margitos saloje, kada atėjo policininkai. Beveik ištisas tris minutes, pone Reinoldai, pasakojai tu mums...

— Įžūlus melas, — Reinoldas bandė nusišypsoti, tačiau tai kėlė perdidelį skausmą. — Trisdešimt sekundžių, ir tik iš būtino reikalo. — Jis nukreipė žvilgsnį į Janscį. — Kas iš tikrųjų šianakt atsitiko? Kas pakrypo blogojon pusėn?

— Visiškai pagrįstas klausimas, — ramiu balsu tarė Janscis. — Kas pakrypo blogojon pusėn? Viskas, jaunuoli, paprasčiausiai viskas. Visi pašaudė ožius — tamsta, mes ir AVO. Pirmąją klaidą mes padarėme. Tamsta žinai, kad namas buvo sekamas, ir mes manėme, kad žmonės, besidomį mūsų namu, turėjo būti paprasti šnipeliai ir denuncijantai. Didelė klaida iš mano pusės — tai buvo AVO žmonės, ir kai Grafas, baigęs tarnybą, atėjo pas mus,

tuoj pat pažino abu žmones, kurie buvo sugriebę Sandorą. Tačiau Julija jau buvo išėjusi susitikti su tamsta, mes negalėjome tamstai duoti žinios, o be to, manėme, kad tai visai nebūsią reikalinga. Grafas, kuris yra tiksliai informuotas apie AVO darbo metodus, buvo visiškai tikras, kad užpuolimas įvyks, jei iš viso šią naktį, tai prieš pat rytą. Tai tvirta schema, kurią AVO naudoja visiems atvejams. Mes todėl buvome nusprendę palikti namą tuoj po vidunakčio.

— Tad ir vyras, stebėjęs Juliją, greičiausiai ją buvo sekęs jau nuo pat namų.

— Taip. Tamsta, tarp kita ko, tą vyrą labai apsukriai sutvarkei, nors, jau tiek spėjus pažinti tamstą, ko kita ir nereikėjo laukti. Bet blogiausia šios nakties klaida jau buvo atsitikusi anksčiau, būtent, kada tamsta kalbėjai su profesorium Jeningu.

— Kada aš su... aš nesuprantu.

— Tai buvo tiek mano klaida, tiek jo, — įsiterpė Grafas. — Aš tai žinojau — ir turėjau jį įspėti.

— Apie ką jūs iš tikrųjų kalbate? — paklausė Reinoldas.

— Aš tamstai paaiškinsiu. — Janscis pažiūrėjo į savo rankas, paskui lėtai pakėlė žvilgsnį, nukreipdamas jį į Reinoldą. — Ar tamsta apžiūrėjai profesoriaus kambarį, ieškodamas paslėpto mikrofono?

— Taip, aš tai padariau. Jis buvo už ventiliacijos angos dangčio.

— O vonios kambaryje?

— Ten nieko nebuvo.

— Deja, buvo. Ir būtent aukštai, duše. Kaip Grafas man sakė, kiekvienoje Trijų Karūnų viešbučio vonioje yra įmontuotas mikrofonas. Nė vienas tų dušų neveikia — reikėjo pabandyti.

— Duše! — Reinoldas net pašoko, nekreipdamas dėmesio į duriantį skausmą nugaroje ir pastumdamas išsigandusią merginą į šalį. — Mikrofonas? Tai neįsivaizduotina!

— Taip yra, — pasakė Janscis. (Bus daugiau)

ŠEŠIOS TERORO VALANDOS

Žemojo vidutinio luomo miestėnai Braunai pakvietė mus į jų dukters, mūsų dukterų mokslo draugės vestuvės. Nupirkom penkių svarų vertės dovaną, daugiau, negu kitatiek kaštavo mūsų dukters pasipuošimui pamergio vaidmeniui atlikti, na, dar gėlės, susisiekimas ir kitos viešo pasirodymo smulkmenos. Pinigiškai pradėdū pasakojimą dėl to, kad iš to viso anglosaksinio pokylio išėjo Zablockio mūlas.

Savaitgalio pavakare buvo žvaboka, prie protestantiškos bažnytelės durų trypėme, pūtėme rankas gerą pusvalandį, kol susirinko visi svečiai, kol jaunuosius iš visų pusių nufotografavo, kol įamžino pajaučių poras, kol atvežė iš namų kažkokią pamirštą šlifbinę reikmenį. Paskui kitą pusvalandį laukėme viduje, neturėdami į ką žiūrėti, išskyrus keturias plikas sienas. Jungtuvės buvo atliktos per penkias minutes, po to visa palydą sukurmė į zakrastiją, ar kaip jie tatai bevadintų. Mes ir vėl likome vieni gerokam pusvalandžiui žiūrėti į sienas ir šalti. Ačiū jam sveikam ši sykį mus palinksmino vargonininkas, paleidęs nuo viškų šūberto serekadą, kuri pašildė bent mūsų vaizduotę. Išsinešinus iš bažnyčios turėjom stumdėtis gerą pusvalandį prieduryje, barstydami konfeti, serpentinus, gerėtis, kaip jaunieji ir pajaučiai su laimingomis šypsenomis vėl fotografojami, landžiojo pažasčiaus naujavedžių draugai ir draugės su aparatais ir prožektoriais pils tydami svečiams už apykaklių dinamitinius miltelius. Jau lyg ir

norėtusi ką įdėti burnon, sueit sąlytin su šildomuoju gurkšneliu...

Na, pagaliau, vargai baigti, sėdame į mašinas, skubame prie karo veteranų salės. Ne, vargai nebaigti dar, turime lauke stumdytis kitą ilgą pusvalandį, matyt nebaigtas ruošti stalas, ar nuvažiuo ko užmiršto atvežti iš namų! Po amžinybės laukimo, pasikeičiant su absoliučiai nepažįstamais likimo draugais vienu kitu idijotišku žodeliu, kruopščiai maskuojant nekantrumą, kuriuo paženklinoti visų svečių veidai, štai, pasklinda gandas, kad jau leidžia vidun.

Žąsele praėjė vestibulio pasienyje išsiriknavusius vestuvių kaltininkus su laimingomis šypsenomis, paspaudę jiems rankas, pasakė po idijotišką linkėjimą, nekviesti puolame salėn ir prie kilometrino stalo, nepasakyčiau, lūžtančio gėrybėmis, nors ir popierinių lėkščių ir kaušelių buvo pridėta tiek, kiek užteko vietos. Be to, riogsojo ir stikliniai asočiai, pripilstyti sklidinai... spėkit ko?

Kai buvom ceremonmeisterio paskatinti išgerti karališkąjį tostą, kai orkestras užgrojo himną, paaiškėjo, kad asočiai buvo pripildyti... ananasinio lemonado! Žinoma, buvo ir butelių su žaliais, geltonais ir raudonais gėrimais, tačiau jie visi tikai šnypsė.

Anglosaksiniai svečiai, liūdnei įsitikinę neturėsiančios progos sušilti nekūrentoje salėje, atsikėrė anglosaksiniu būdu.

Lyg skėriai per pusvalandį suvalgė iki paskutinės žalio kopūsto

PULGIS ANDRIUŠIS

tlapio skvetelės, laižyte-išlaižė pyraguotus šaukštelius, alei lašėlį išgėrė arbatą, nuogai nugramdė viščiuko kaukėlius, iki žemiausio dugno ištuštino spalvuotus vaisvandenis, net nukramtė įsmeigtus į alyvas medinius šipulius, taip, kad padavėjoms po pusvalandžio nieko kita nebėliko, kaip nudengti ir išnešti laukan stalus, svečius susodinus pasieniuose užiminti vienas kitą. Džazinis orkestras nepaliaujamai grojo suktukus, ceremonmeisteris nėrė iš kailio, varydamas propogandą būti linksmiems, bet geriausiai atveju naujam šokiui į salę tesukombinuodavo penkias šešias poras.

- Visi kartu, bendruomeninis šokis, daugiau linksmybės, džentelmenai ir džentelmenienės!

Pasieniuose apie du šimtus džentelmenų ir džentelmenienų žiovalo, pasmerkti laukti, kol visas tas ti-ri-ri pasibaigs. Jau naujai išvykus namo persirengti civilizškai, liko mažiau dar trys valandos to gražaus laukimo, kol svečiai galės atsivieškinti su ja ir skirstytis kas sau. Ceremonmeisteris buvo pagatavęs kvietis policiją, kad ji priverstų svečius linksmitis, bet jo prakalbos ir net reikalavimai pasiliko be atbalsio, visi sėdėjo ir balnai pasieniuose, net nepajėdami vienas kito užiminti, sakytum suparalizuoti.

Linksmybių vadovas tada scenon pristatė džazinius pridainuotojus su siauram kelnėm ir kutinėms visose misterijose susigaudyti. Pvz., kad ir to patarėjo atvykimas į Washingtono Pasiuntinybę visuomenei buvo savo laiku praneštas, kaip įvykęs p. J. Kajecko pasiūlymu ir Diplomatinijos Šefo pritarimu. Tuo atveju, lieka klausimas įdomumui: o kas gi ji formaliai paskyrė?

Man rodos, kad p. Kajeckui, vėl pavartojant karinius terminus, pvz., einant pulko vado pareigas, bet turint tik kapitono laipsnį, nėra nei rimto pagrindo, nei būtino reikalo vadintis pulkininku. Tai ne kiek nežemina lietuvių visuomenės akys nei jo pareigų, nei asmens.

Lygiai trapūs yra ir Estijos bei Latvijos diplomatų Washingtono titulai. Jei ko galėtume pageidauti, tai kad JAV vyriausybė, kuri pripažino tuos kraštus suvereniniais prieš 40 metų, kuri šiandien to pripažinimo tebeprisilaiko ir tebeignoruoja sovietų okupacines užmačias, — kad ji būtų palankesnė šiam teisės ir moralės principui ir nedarytų klūčių Baltijos kraštų diplomatams sutvarkyti jų titulus klausimą ko palankiausiai, na, ir su skambesniais, faktinę padėtį atitinkančiais pasivadaviniais.

* * *

Lietuvos Atstovo p. J. Kajecko pranešime lietuvių spaudai šį kartą radau įvairių gražių minčių, tik pasigedau mūsų poetų eilėraščių ištraukų, kurių dažnai aptikdavau kitose jo prakalbose. Tai be abejo labai geras bruožas, rodąs mūsų diplomato platesnį apsiškaitymą ir nuoširdų dailiojo žodžio pamėgimą.

Jo prakalboms tai suteikdavo aukštesnio ir stilingesnio polėkio, kurį šį kartą vargu ar atstojo toks pasisakymas: "Šia suaktyvine proga, laikau garbinga pareiga prisiminti ir pareikšti dėkingumą žuvusiems dėl Lietuvos laisvės". Man išrodo, kad skonio ir stilingumo atžvilgiu tai būtų kiek rizikingas priėjimas prie labai jautraus atvejo. Mes buvome pripratę žuvusiems dėl Lietuvos laisvės reikšti, rodyti ir jausti pagarbą, bet savo padėką jiems už žuvimą greičiau mandagiai nutylėdavome, nežiūrint, kiek likusiems gyviesiems ji kam patogiai ir naudingai pasitarndavo.

Reikšdamas savo padėką žuvusiems, mirusiems ir gyviesiems lietuviams, Lietuvos Atstovas ta pačia proga priminė, kad jo pareigos — "sunkios, bet jas saldina pasiūlytėliai tautiečiai. Jų gretose, dėl bendro labo, smagu kovot, pavargt ir kentėti".

Suprantu kovos sūkurių džiaugsmą. Bet kai reikia pavargt ir kentėti, tai aš paprastai nesijaučiu labai laimingas, ir tada man nėra smagu. Ir kaip Lietuvos Pasiuntinybės Washingtono apie jos veiklą mūsų spaudai periodinių pranešimų atidus skaitytojas, tais žodžiais aš net nelabai linkęs tikėti. Anuose pranešimuose daugiausia būdavo kalbama apie Lietuvos atstovo bei jo patarėjo priėmimus, vaišes, arbatėles, apsilankymus formalus ar tik socialinio pobūdžio įvairiose vietose kasdien ar kas antrą. Tai visa be abejo sukelia nuovargį ir kentėjimus, bet neišreiškia įtemptos surikiuotų gretų kovos smagumo.

Mes būtume dėkingesni, gaudami daugiau žinių apie laisvės kovos žingsnius. Tai didintų mūsų, kaip "pasiūlytėlių tautiečių" viltis ir dvasią, einant tiek gretomis, tiek pavieniu.

patavo salėje tylą. Geros nuotikos varovo balsas skambėjo lyg tyrliukuose, į orkestro triukšmą vis teatsiliepdavo keletas porėlių, kurios, dar nesibaigus muzikai, susigėsdavo ir grįždavo į savo vietas toliau pampsoiti.

Paskui, neįtikėtai tuštumai pripildyt scenon atvedė fokusininkus-piešėjus, kurie ant didelių popieriaus lapų per kelias sekundes angliu atvaizdavo mikimauzus ir kitus komikus. Bet tai truko tik dešimt minučių ir publika net neturėjo energijos paploti menininkams, prisiminus, kad dar reikės laukti čia ne minutes bet valandas. Dairios svetelės, vienas kitą, niekas niekam nepažįstamas, įėjus prasitarsi kokį nereikalingą, žodį, paskui gali paaiškėti, kad tai buvo policininkas ar mokesčių špiogas. Tada geriau jau tą vakarą patylėti dėl šventos ramybės.

- Kaip jums sekasi, misterij?

- O, neblogai, misterij, labai ačiū už paklausimą! O kaip jums?

- Taip pat neblogai, didelis dėkui, misterij! Kaip patinka vestuvės?

- O labai žavingos, nuostabios vestuvės, misterij!

Ceremonmeisteris, matydamas, jog iš viso nėra bendruomeninės nuotikos, traukia iš savo skrybelės paskutinį kraklą. Gir-di, dabar mes taip įdomiai laiką leisdami pas vaishinguosius misterius Braunos (pažiūrėjęs į rankinį laikrodį), dar turime pusantros valandos, kol sugrįš mūsų simpatijas nukariavusi jaunoji, vadinasi, naudokimės proga ir linksminimės, kaip pridera geriems vestuvinininkams. Gražiai pasišokę ir prisžiūrėję garsių menininkų numerį, pagal geriausią anglosaksų tradicijas

Trys žymūs menininkai Los Angeles lietuvių parapijos Lietuvių Dienoj, įvykusio rugpjūčio 19 d., solistė D. Mongirdaitė, muzikas B. Budriūnas ir Hollywoodo aktorė Rūta Kilmonytė.

L. Kančausko nuotrauka

pereisime prie bendruomeninės saviveiklos, tai yra žaidimų, kuriuos mus išmokino mūsų seneliai, dabar aš jums paaiškinsiu seną airių ratelį...

Svečiai susigūžė pasieniuose, tvirtai pasiryžę nepasiduoti provokacijai.

Kai varovas išaiškino airiško žaidimo techniką, jam reikėjo dvylikos porų dalyvių. Savanoriais teišėjo tik trys poros. Nieko nepadėjo tolimesnė propaganda, net maldavimai, paskui griežti reikalavimai sujungti sugrąšimais. Po to jis nutvėrė, matyt, jam asmeniškai pažįstamas dar tris poras (mūsų su žmona, dėkui jam, nelietė) ir sudarė pusę ansamblio, girdi pradžiai gana ir šešių porų, vėliau visiems patiks ir prisijungs prie mūsų. Žaidimas buvo panašus į kokias tai žargytuves, tad po kelių minučių

keturios poros pabėgo iš ringo, nenorėdamos viešai kompromituotis. Mat, to žargytinio esmės

buvo ta, kad žaidikas sugrįžtų ant grindų ir tuo savo nerangumu pramanytų publikai juoką. O kas gi iš anglosaksų nori, kad iš jo žioplumo juoktųsi?

Antras, škotiškas žaidimas taip pat nepaėjo, nes čia reikėjo atsigulus pilvu ant grindų sukurti aplinkui, tad savanoriai po pirmo sukuto iškritę iš eilės, linksmybių meistrai numojus rankomis ir net nedrįstant kviesti naujų dalyvių, o, tur būt, ir pati policija nebūtų galėjus padaryti. Salėje įsivyravo tylą, nors orkestras vis grojo suktukus. Taip sakant, į tuščią. Tik po kiek laiko varovas buvo pirmą kartą ši atmintiną vakarą savo pasisekimu viršūnėje, būtent, kai, pasižiūrėjęs į savo rankinį laikrodį, iškilmingai pranešė:

- Jaunoji atvyksta atsivieškinti!

Tai buvo lygiai dešimta valanda vakaro. Šešios teroro valandos baigėsi.

AKIMIRKOS

Lietuvos atstovo titulas

Bronys Raila

Kariuomenėje, ypač karo metu, pasitaiko kartais ne-normalumų su karininkų laipsniais ir jų užimamomis vietomis. Vadas dėl svarbių priežasčių, kautynėms tebeeinant, būna atšauktas, nušalintas, ar suserga, ar sužeistas, ar žūva. Jį tada pavaduoja padėjėjas, paprastai žemesnio laipsnio karys. Būna taip, kad pulkininkas tokiu atveju perima divizijos vadovybę, kapitonas — pulką, leitenantas batalioną, ar net puskarininkis kuopą.

Lietuvos nepriklausomybės karuose buvo daug tokių atsitikimų. Kautynės eidavo toliau. Jos nebologiau būdavo vadovaujamos. Būdavo pasigerėtinų, didvyriškų pergalių. Vadovaudami stambesniams vienietams, tie karininkai ir likdavo su savo laipsniais. Negirdėjome, pvz., atsitikimo, kad pulkininkas, laikinai vadovavęs divizijai, būtų pats save pasikėlęs į divizijos generolą.

Bet lietuviškame diplomatiname pasaulyje šiandien matome kitokių pavyzdžių.

Dabartinio mūsų laisvės karo laikai visiems padaliniais labai nenormalūs, ir tam tikri išskrypimai nuo normų būtų suprantami ir net atleistini. Bet su saiku ir tik retkarčiais. Vargiai kas linkėtume grįžti į tokį chaosą, kuris buvo prasidėjęs jau prieš dešimtį metų, kai Vlikui pirmininkavo prel. M. Krupavičius. Vienu metu tada kilo tikra suirutė su "Lietuvos atstovais", "ryšininkais", "igaliotiniais", "pasiuntiniais" ir kitokiais diplomatais.

Apie anuometinę fantastišką ir visiškai paiką, išsimišlytą "grikių košę" tada esu rašęs plačiau ir tai sunaudojau savo knygai "Iš paskendusio pasaulio". Maniau, kad tai jau galutinai paskendo, bet pasirodo — ne.

Iš ano fikcijų ežero dar ir šiandien, žiūrėk, vėl išsinešia koks nors įdomus savarankiško titulavimosi fantomas.

* * *

Kai tai daroma atsargiai ir laipsniškai, liaudis kažkaip nė nepastebi. Bet štai rugpjūčio pradžioje vienu metu lietuviškuose laikraščiuose pasirodė pranešimai apie Baltijos kraštų diplomatų veiklą Washingtono. Gi Dirvoje (Nr. 88) abu pranešimai buvo išspausdinti tame pačiame puslapyje, o tada jau reikalas ryškiai krenta akin. Kad ir dėl vieno diplomatinio titulo...

Estijos, Latvijos ir Lietuvos diplomatiniai agentai Washingtono tada įtekė JAV Valstybės Sekretoriui laišką, jame pareikšdami dėkingumą, kad JAV prieš 40 metų šias tris valstybes pripažino de jure ir to nusistatymo ligi šiol tebeisilaiko. Laiškas buvo pasirašytas tikrais jų turimais diplomatiniais titulus. Lietuvos vardu pasirašė p. J. Kajeckas, Lietuvos Chargé d'Affaires a. i. Mūsų kalba sakant, būtų — Lietuvos pasiuntinybės laikinasis reikalų vedėjas. Toks yra tikrasis p. J. Kajecko titulas. Jį visi žinome, suprantame, skaitomės ir gerbiame. Gal galėtų ir turėtų būti geriau, bet tai ne nuo mūsų priklauso.

Bet tame pat laikraščio puslapyje skaitome kitą p. J. Kajecko pranešimą tuo pat reikalu specialiai lietuvių visuomenei, tik, jis pasirašytas kitoniškai. Prie savo pavardės jis deda nebe laikinio pasiuntinybės reikalų vedėjo titulą, bet Lietuvos Atstovo ir šį titulą dar pakartoja savo pranešimo tekste. Be abejo, tuo norima skatinti ar patinti lietuvių visuomenę prie naujo titulo ir bent moralinio jo priėmimo.

Taip mėginčiau aiškintis iš gražiosios pusės, kadangi kitokių sumetimų neišmatyčiau. Tarp tų titulių betgi yra formalus skirtumas, ir tuo nelaimingesnis, kad Lietuvos diplomatinėje teisėje ir tradicijoje tokio titulo nėra. Nepriklausomybės pradžioje būta kiek tokių privatinių pasivadinių, bet jie netapo teisės norma. Bendroji tarptautinė teisė diplomatinis titulus gana tiksliai ir griežtai yra nustatčiusi. Nebūtų reikalo mums ką savaip prasimanyti.

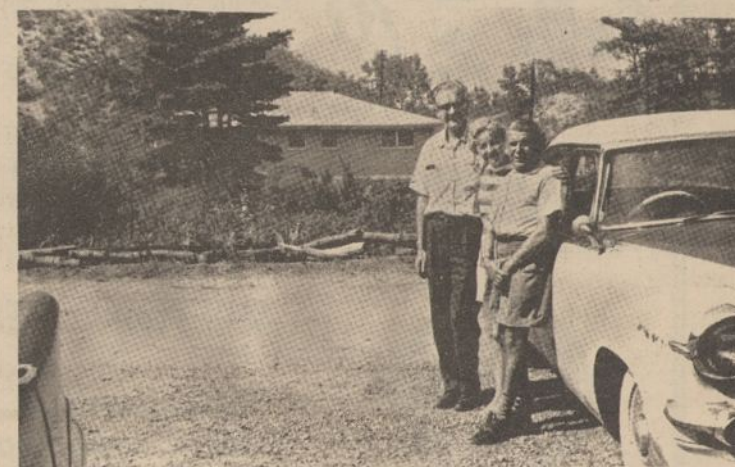
ATOSTOGOSE...

Linkų vasarvietės - Christiana Lodge svečiai pasirodė kelionei motorlaiviu...

Grincevičius, Žvynys ir Baranauskas gaivinas prie ežero...

V. Bacevičius, L. Žvynienė ir A. Rukšėnas Beverly Shore "Sandnuose".

"...O AŠARA - DĖL LIETUVOS"...

Žvilgsnis į kun. A. Miluko monografiją

Pranys Alšėnas

Baigęs skaityti, užverčiau pakutinįjį stambios Vlado Mingėlos parašytos knygos puslapį ir sumiščiau: ar daug lietuvių tauta turėjo ir dabar turi tokių didelių patrijų, koks buvo kun. Antanas Milukas? Šis klausimas, be abejonės, liks neatsakytas, o mes - žvelgsime toliau į knygą.

Knyga - monografija apie didįjį džiūką, kun. Antaną Miluką, pašventusį, bene 50 darbingiausių ir kūrybingiausių metų Tėvynės Lietuvos labui.

Perskaitytoji monografija - leidimo prietis išvados, jog jos autorius, parašęs knygą, o garbės mecenatai, rėmėjai ir prenumeratoriai - pagelbėję ją išleisti - padarė didelį ir reikšmingą darbą. Toji knyga - bus netik gražus paminklas didžiam džiūkiui ir lietuviui, kun. A. Milukui, bet ji bus ir puikiai esencija kiekvienam lietuviui, gyvenančiam svetur, neleidžiančia prisilotti ir prigęsti Tėvynės meilei ir, bendrai, lietuviškumui.

Knygą autorius Vladas Mingėla dedikuoja žuvusiems už Lietuvos laisvę ir savo Brangiesiems Tėveliams Anei Bugalaitei ir Stasiui Mingėlams.

Apie kun. A. Miluko ilgąmetę veiklą Amerikos lietuvių tarpe, apie daugybę (netoli 200) jo išleistų knygų ir visą kitą neperskaičiusi netoli 200 lietuvių ir Lietuvos reikalais - jau buvau girdėjęs. Tos žinios - dar šiek tiek pasipildė atvykus ir apsigyvenus Š. Amerikos kontinente - Kanadoje, bet, anaiptol, nebuvo jos tokios gausios, tokios įtikinančios ir suteikiančios pilną vaizdą apie didžios pagarbos užsitarnavusį asmenį, šiuo atveju - kun. A. Miluką, kaip perskaičius apie jį čia kalbamą monografiją. Vadinas, neskaitant pasitaikančių trūkumų, (kas nedarba - tas neklysta), knygos autoriaus darbas, kaip sėkmingas ryškiai nušviesti užsibrėžtą temą ir įtaigoti skaitytoją, atliktas pakankamai gerai.

Monografijai įvadą parašęs prof. J. Eretas neveltui teigia, jog lengviau rašyti šimtąjį iš eilės Linkolno ar Bismarko biografiją negu pirmutinę Valančiaus, Čiurlionio, Milašiaus, Šalkauskio ar Miluko.

Knygos rašymo stilius - skaitytų įdomus ir patrauklus. Ypač rašant apie kun. A. Miluko gimtinę, jo vaikystę, jaunystę ir kit. Tekstas - subeintrastiniu atspalviu, todėl knygą pradėjus skaityti - nesinori nuo jos atsitraukti.

Iš tos didžiulės knygos sužinai, kiek tai daug to asmens (kun. A. Miluko) dirbta, kiek daug padaryta ir tai - vieno asmens

pastangomis.

Ne be reikalo kitas itin šviesus lietuvis dvasiškis Amerikoje Prel. P. Juras, teigia, jog kun. A. Milukas kaip žvakė sudegė ant Tėvynės aukuro. Esą jis aukojo visą save Dievo garbei ir Tėvynės labui. Jis sudegė, bet jo darbai - liko. (p. 108).

Ir kurioj srity kun. A. Milukas nedirbo? Jis buvo: rašytojas, paskaitininkas, vertėjas, publicistas, kunigas, apologetas, visuomenės veikėjas, laikraščių ir knygų leidėjas, Rusijos pavergtos ir prispaustos lietuvių tautos globėjas ir gynėjas ir t.t. (p. 94).

Tai stebėtinai kantrybės, darbštumo ir energijos būta lietuviui. Kun. A. Miluko pasiaukojimas Lietuvos reikalams - buvo tikrai beribis. (p. 111).

Vienok, kai jis daug dirbo, tai daug draugų, bet daug ir priešininkų turėjo. Ir tai - nestebėtina. Net buvę jo geriausi draugai, dargi, iš to paties dvasiškių luomo, rašė prieš jį pamfletus, užvardindami "Milukijada" ir kt. Vadino jį Didžiuoju Džiuku kabutėse, bet iš tikrųjų - tos kabutės prikibo tik dėl didelio jo po-

- Esu kunigas Antanas Milukas, o ašara - dėl Lietuvos (psl. 249). Gi Lietuvos padangė tuo metu, kaip žinome, staiga niau-kėsi...

Knygoje labai kruopščiai surinkta apščiiai dokumentinės medžiagos bei nurodyta daug šaltinių, kurie bylotė byloja apie kun. A. Miluko nepailstančią veiklą. Jį ir mūsų Tautos Atgimimo Dainius - Maironis savo kūryboje minavo, ir Didis Rašytojas, Tumas-Vaižgantas, savo kalboj lygino su dr. Basanavičium, dr. Kudirka ir kit., tardamas: "...mylėjime Lietuvą ir jos žemelę ir jai aukokimės taip, kaip darė ir tebedaro kun. A. Milukas". (p. 221).

1931 m. Prez. A. Smetona kun. A. Miluką apdovanojo Vytauto Didžiojo III laipsnio ordinu. Be to, jam, kaip knygneščiui ir spaudos ilgamečiui darbuotojui, Lietuvos vyriausybės vėliava buvo pripažinta 400 lt. mėnesinė pensija. (p. 221).

Iš tikrųjų, kaip ir knygos epilogas teigia, kun. A. Milukas - buvo teigiamas pavyzdys kaip reikiama prasmingai gyventi, kaip dera trumpą žmogaus gyvenimą sunaudoti, kad tragiškai nepraslinktume šalia gyvenimo. (p. 325).

Knyga išleista labai gražiai, didoko formato (9 x 6), praban-

-- Kvaily, kaip tu gali šauti prieš vėją!

puliarumo. Juk ir žymųjį Graikų filosofą Sokratą - pražudęs jo populiarumas, taip lygiai - Graikijos Atėnų respublikos garbingą ir neužmirštamą valstybininką, Aristidą, ištikęs panašus likimas. Žmonės balsavę prieš jį tik todėl, kad jis... per daug populiarus.

Caro priespaudos metais už lietuvišką veiklą iš Seinų seminarijos pabėgęs klierikas A. Milukas, pasiekė savo tikslą - kunigystę jau Amerikoje ir tenai didelius darbus nudirbo.

Ir šios recenzijos antraštei patinti žodžiai - yra kun. A. Miluko ištarti. Juos jis pasakė savo gyvenimo saulėlydyje, 1939 m. rugsėjo 10 d., kada New Yorko pasaulinė parodoj, "Lietuvių Dienos" programos metu, tūkstantis choristų, diriguojamų prof. Žilevičiaus, dainavo lietuviškas dainas. Tuomet, esą, šalia kun. dr. Ig. Urbono sėdėjęs senas, žilas kunigas ir šluostėsis ašaras. Jis buvęs paklaustas:

- Kunige, kas būsita, ir dėlko ašara? - Jis atsakęs:

giai išrista, kreidiniui popieriui, 95 iliustracijos - faksimilės laiškų ir dokumentų dalį. J. Juodžio pieštų čiurlioniškos asociacijos dvasios aplanku ir dedikaciniu vaizdu ir t.t.

Ne be to, žinoma, kad knyga neturėtų ir šiek tiek trūkumų, o gal, sakyčiau, bereikalingų pertrūkių. Pav., esama šiek tiek likusių korektūros klaidų, kurios ypatingai duria akis, ypač kreidinio popieriaus leidinyje. Štai, iš jų tos, kurias teko pastebėti: drbti vietoj dirbti (p. 29), Vačaitis - Vaičaitis (31), treksmingai - trenksmingai (62), bsalyginio - besalyginio (99), žiodžio - žodžio (131), ypači - ypač (147), iMilukas - Milukas (187), nenumal odmas - nenumaldomas (205), ktai - kitaip (207), pragyvenimui - pragyvenimui (219), i kūna - i kūną (309).

Be to, knygoj apstu pasikartojančių minčių, net ištisų skyrių ir pastraipų. Pav., psl. 197 nusakoma, kas buvo kun. A. Milukas. Jis buvo: rašytojas, žurnalistas, publicistas, visuomenininkas,

McCORMACK KOVOJA UŽ REZOLIUCIJŲ PRAVEDIMĄ

Atstovų Rūmų pirmininkas JOHN W. McCORMACK jau keletą kartų diskutavo rezoliucijų reikalą su užsienio reikalų komisijos pirm. kongresmanu THOMAS E. MORGAN. Savo 1962 metų rugpiučio 13 d. laiške, adresuotame Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybei, McCormack rašo, kad jis vėl kalbėsias rezoliucijų reikalą su kongresmanu Morgan.

KOMITETAS PASIRYŽES KOVĄ TĖSTI IKI LAIMĖJIMO

Kova už rezoliucijų pravedimą gali užsistėti, bet, pasak senatoriaus Tom Kuchel, rezoliucijų

pradininko, dėl to nereikėtų rankų nuleisti ir nusiminti. Senatorius Tom Kuchel neseniai rašytame savo laiške Komiteto vadovybei pamini, kad dėl vieno įstatymo jis kovojęs 8 metus ir laimėjęs.

Senatorius Kuchel ir kiti senatoriai bei kongresmanai jau yra pažadėję savo rezoliucijas įnešti kitoje Kongreso sesijoje, jei tik to reikės.

VISI GEROS VALIOS LIETUVIAI KVIEČIAMI Į TALKĄ

Šio Kongreso paskutinė sesija baigsis apie 1962 metų rugsėjo mėn. vidurį. Iki to laiko visą dėmesį turėtumėm skirti rezoliucijoms. Visi lietuviai kviečiami dar kartą parašyti po laiškutį rezoliucijų reikalą senatoriui J. William Fulbright ir kongresmanui Thomas E. Morgan, Senato ir Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijų pirmininkams, kurių rankose visos mūsų rezoliucijos yra. Tarkos šiame žygyje prašyti Atstovų Rūmų pirmininko John V. McCormack. Būtinai parašyti po laiškutį abiem savo valstijos senatoriams ir kongresmanui, kad jie padarytų visą galimą spaudimą rezoliucijų reikalą į senatorių Fulbright ir kongresmaną Morgan. Visi kviečiami tai atlikti nieko nelaukiant.

ENTUZIAZMAS NEMAŽĖJA NARIŲ TARPE

Komiteto vadovybė kasdien gauna laiškų iš Komiteto narių

(lietuvių, latvių, estų ir kitų amerikiečių) pažadančių paramą šiame žygyje ir ateityje. Vienas amerikietis rašo: "... Jei kova užsistėtų ir keletą metų, tos rezoliucijos vertos kovos. Kovokite, visi geros valios ir laisvę mylintieji amerikiečiai jums padės..."

Komiteto vadovybė yra nusistatęsi tęsti kovą už rezoliucijų pravedimą su žymiai didesne energija ir užsidegimu, negu kad komunistai kovoja už pasaulio pavergimą.

Vida Žvinytė ir Marius Kasniūnas, mažieji uogautojai, džiaugiasi pririnkę pilną kibirą mėlynų.

GERIAUSIAI PAILSET PER ATOSTOGAS

Gražiausioje lietuviškoje vasarvietėje
CAPE COD, Mass.

JANSONŲ VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
Tel. GA 8-8425.

RUGPIUČIO MĖN. DAR YRA LAISVŲ
KAMBARIŲ.

Kreiptis Audronė — Jansonas, 87 East Bay Rd.,
Osterville, Cape Cod, Mass.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/2% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės
valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokejėm kiekvieną sutauptą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association**

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Lituanistinės šv. Kazimiero mokyklos tėvų susirinkimas įvyks š. m. rugpiūčio mėn. 26 d., 11:30 val. Naujos parapijos salėje (šį sekmadienį po pamaldų). Mokinių tėvai prašomi visi dalyvauti.

• Inž. Pijus Žiūrys, ilgesnį laiką gydešis namuose, jau kuris laikas vėl randasi Clevelando Poliklinikoje. Tvirtos širdies ir geležinės valios mūsų veikėjas veda atkaklią kovą su įkriusia liga.

• Juozas Urbšaitis, tautinės srovės veikėjas ir vienas iš Superior Savings direktorių, jau kuris laikas gydomasi Cleveland Clinics ligoninėje. Jį aplankyti galima 548 kambaryje.

Skaucų dėmesiai

Rugsėjo 2 d., sekmadienį, Clevelando skautės yra pakviestos dalyvauti tarptautinėje skautų dienoje, kurią organizuoja vengrų skautai. Skautės ir jų tėveliai kviečiami gausiai dalyvauti. Uniformuotos skautės dalyvauja organizuotai drauge su savo turtininkais, ir bus važišamos dykai pietumis bei dalyvaus šokiuose, kurie įvyks German Central Farm. Ne uniformuoti asmenys turi turėti bilietus, kurie kainuoja \$1,75 ir yra gaunami pas A. Balašaitienę telef. CE 1-6072. Mūsų skautės dalyvaus parodėlėje ir programoje. Skaucų būrelis šoks lenciūgėlį ir Milda ir Rūta Jokubaitytės šoks klumpakojį.

Sesės, sugrįžusios iš vasaros atostogų, kviečiamos atsiliepti į šį kvietimą ir kuo skubiausiai pranešti turtininkei apie savo dalyvavimą ir reikalingą bilietų skaičių tėveliams bei draugams. Šį tradicinį šventę paprastai būna labai įdomi ir turininga.

* AMANDA MULIOLIENĖ rugsėjo mėn. paskutinę savaitę atidaro lietuviško audimo ir lėlių siuvimo kursus. Kursai susidarys iš 10 pamokų. Mokestis - 5 dol. už visą kursą. Sesės skautės raginamos tais kursais pasinaudoti ir juose skaitlingai dalyvauti.

DĖKOJA

Neringos Skaucų Tunto vasaros stovyklos "Šešupės" vadovė bei reikiška skautiška padėką se-

kančioms organizacijoms ir asmenims, be kurių paramos, sunkaus darbo ir meilės skaucių darbu "Šešupės" stovykla negalėtų išsiversti:

Kun. sktn. Kulbiui ir kun. Kap. Dzegoraičiui - už skaucių dvasios sustiprinimą; Dr. M. Vaitėnui - už polio skiepijimą; Clevelando skautės - židinietėms - už 25 dol. piniginių aukų; Clevelando P.L. Bendruomenės Antrajai apylinkėi - 15 dol.; Kun. Birutės Draugijai - 10 dol.; Clevelando Skautininkų Draugovei už Maironio konkurso paskelbimą ir premijas; Z. Plodžinskienėi - už lietuvišką malonų šeiminkavimą; Grigonėi - už stovyklos taip jauką iluminaciją; Skautams pionieriams - už pagalbą mūsų šikūrimui; sk. akademikams Nijolei Jankutei ir Gailutei Mariūnaitei už nuoširdų konkretų skautišką darbą stovykloje.

Ypatinga padėka priklauso skaucių tėvų komiteto pirmininkui S. Mačiui ir K. Gaižuičiui už jų didelį pasiaukojimą ir sunkų fizinį darbą, įrengiant mūsų stovyklą; A. Garlai - už stovyklos inventoriaus transportą; Mačienėi, Petkevičienėi, Čapkevičienėi - tvarkant stovyklos inventorių; sk. Vyt. Jokubaičiui, sk. akad. pirmininkui A. Giedraičiui - už stovyklos likvidavimą ir stovyklavietės sutvarkymą; Rapolui Valatkaui už piniginių aukų ir iškrovimą turto; Čiurlionies Namų vadovųbei - už suteiktą kampeilio mūsų turtui pasidėti;

Sekantys skaucių rėmėjai, tėvai bei draugai stovyklai aukojo pinigais ar maisto produktais: Jokūbaitienė, Grigonienė, Karšokienė, Vaitėnienė, Mockus, Mailienė, Biliūnas, Jankus, Gaižutienė, sk. M. Leknickaitė, Česnienė, Žižniauskienė, Vedarienė, Plechavičienė, Apaniai, Pliodžinskas, Alg. Nasvytis, Liaukonienė, sk. Dunduraitė, Ežerskienė, P.L.B. Pirmoji Apylinkė, Sankus.

Aleksui Apaniui - už maisto tiekimą. Dėkojame ir visiems geros valios lietuviams, kurie mūsų stovyklą aplankė, drauge su mumis pasilinksmino prie skautiškų laukų bei anonimiškai paaukojo vaisius ir kepinus stovyklos bendrai virtuvei.

Tikrą padėką sunku išreikšti kasdieniniais žodžiais, tačiau Tamstų darbų ir paramos rezultatai ryškiai atsispindėjo skautiško jaunimo veiduose ir akyse.

ps. A. Balašaitienė
Stovyklos Viršininkė
vyr. sklt. A. Gelažytė
Pavaduotoja

PADĖKA

JONUI NASVYČIUI mirus norim pareikšti padėką ilgoje jo li-

goje jį prižiūrėjusiems Dr. Abraičiui ir Dr. V. Ramanauskui; jį rūpestingai lankiusiems kun. Goldikovskui ir Amžinybėn gražiai palydėjusiame klebonui Ange-laičiui.

Tuo pačiu liekam giliai dėkingi visiems giminėms, artimiesiems, jo draugams ir pažįstamiems lankiusiems ir jį prisiminusiems gėlėmis, užuojauta spaudoje, aukomis šv. Mišioms ir ypatingai maldose už Iškėliausiosios sielą.

Lidinti Žmona, Sūnūs
Dukros su Šeimomis.

JAMES A. RHODES I GUBERNATORIUS

JAMES A. RHODES, respublikonų kandidatas Ohio gubernatoriaus postui, numato įsteigti 100 mil. dolerių fondą pramonei Ohio valstybėje pritraukti ir išskelti. Tai sudarytų sąlygas 200.000 naujų darbų, arba tiek žmonių turėtų daugiau darbo. Toks fondas nereikalauja nei cento iš mokesčių mokėtojų. Jis taip pat nereikštų valstijos kontrolės pramonei ir prekybai.

Šis rotacinis fondas skolinų pinigų besikuriančiai pramonei. Skolos būtų atmokamos iš gaunamos nuomos, bonų ir pan.

Ką reikiška valstijai suteikti 200 tūkst. naujų darbų? Tai reikštų išlaikymą 391.000 šeimų, įsteigimą 23.000 naujų krautvių ir sudarymą sąlygų 750 mil. apyvartai prekyboje.

Šis James A. Rhodes projektas nėra nei sensacingas nei neįgyvendinamas, nei propagandinis šūkis. Dėl jo rodomas didelis susidomėjimas Ohio valstijos prekybos ir pramonės sluoksniuose. Ne be to, kad ir politiniai sluogsniai partijose yra supratę to projekto naudą. Ne sensacingas tas projektas todėl, kad jis yra vykdomas eilėje kitų valstijų. Visa tai priklauso nuo gubernatoriaus ir valstijos įstatimavystės įstaigų iniciatyvos ir kūrybinių pastangų.

Būsimoje rinkimuose šis projektas bus vienu iš svarbiausių ginklų James A. Rhodes rankose.

MARK McELROY CLEVELANDO MERU

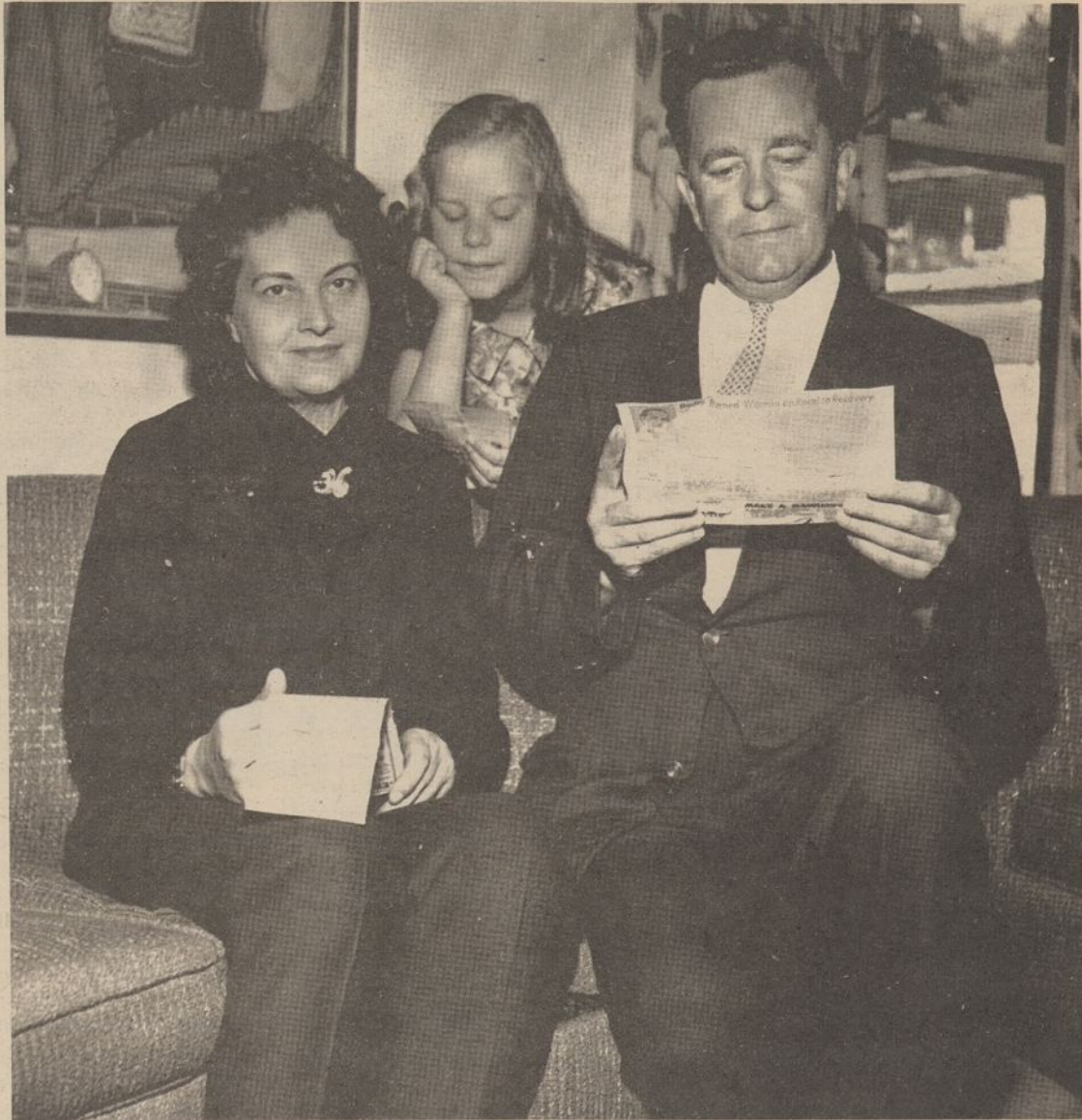
Vyr. Prokuroras Mark Mc Elroy - demokratų kandidatas Clevelando mero vietai, yra gimęs 1906 m. Clevelande, Nesvetimas jam šio miesto administracinis ir politinis darbas, nes jau nuo 1937 m. jis buvo kelis sykus išrinktas į miesto tarybą. Po to jau jis buvo renkamas į Ohio senatą. Ohio vyr. prokuroro pareigose jis yra nuo 1958 metų. Jis atkreipė dėmesį savo kova su suktybėmis prekyboje ir gembleriaivimu.

Kaip kandidatas į miesto merus, Mark Mc Elroy žada dinamišką, energingą, toli pramantą vadovybę miesto rotušėje.

Jis turi aiškią programą miesto vaizdui išlaikyti: sulaukyti centrai ir priemiesčius nuo sąmoningo užteršimo ir nykimo, pagerinti viešus patarnavimus nedidinant mokesčių, reikalaujant iš Columbus miestui priklausomos mokesčiai surinktų pinigų dalies.

Kaip vyr. prokurorui, kaip buv. ilgus metų įstatimavystės srityje patyrusiu administratorium ir teislininku, jam nesvetimi būdai ir priemonės priartinti miesto vadovybę arčiau gyvenimų reikalavimams, juos tinkamai suprasti ir įvertinti.

Mark Mc Elroy laikomas vadovaujančiu kandidatu į Clevelando miesto merus, kaip labiausiai patyręs ir savo patyrimą turėjęs progos įrodyti administratorius.

Aldona ir Antanas Kavaliūnai su dukra Dalia skaito laikraščius iškarpa, kuriose aprašomas Aldonos Kavaliūnienės kančių ir pasiryžimo kelias į naują gyvenimą, po praeitais metais įvykusio gaisro, kurio metu jos kūnas buvo apdegęs 65%. Jos gyvybė buvo išgelbėta Raudonajam Kryžiui suteikus tiek kraujo, kiek dar niekas Clevelando istorijoje nebuvo gavęs.

"Kad rasčiau būdą savo padėkai išreikšti..."

Frank Stipkolas iš Clevelando Raudonojo Kryžiaus informacijos skyriaus rašo Dirvai, kad posakis -

"Kraujas gelbsti gyvybes" susideda iš saldžių žodžių, kuriuos

įvertinti gali Aldona Kavaliūnienė.

Po to, kai 1961 m. vasario 6 d. įvykusioje gaisro nelaimėje Aldona Kavaliūnienė apdegė 65% kūno paviršiaus ir išlikti gyvai nedaug vilčių tebuvo likę, 37 pintos (1 p. maždaug 0, 56 litro) kraujo ir 17 vienetų plazmos suteikimas su darė vieną iš pagrindinių pagelbos šaltinių. Ne vienas Clevelando lietuvių papildė Raud. Kryžiaus kraujo išteklį, tuo labiau tokiame kraujo kiekiui papildyti reikėjo ne mažų ir Juozo Stempučio pastangų, kad lietuviai pirmą eilę stotų į talką savo kraujo paskola suminkštinti Raud. Kryžiaus kraujo ištekliais operuojančių širdis.

"Kad rasčiau būdą savo padėkai išreikšti tiems žmonėms, kurių kraujas teka mano gyvose..." pareiškė Aldona Kavaliūnienė.

"Žmonėms, kurie nepagailėjo dalies savo gyvybės, kad ir aš likčiau gyva". Bet ne vien kraujas ir plazma gelbėjo A. Kavaliūnienę grįžti į šeimą, į gyvenimą. Gelbėjo jai Raudonas Kryžius, kuriam ji taip dėkinga už greitą atitinkamo tipo kraujo suradimą. Dėkinga ji talkai, ypatingai Twist Drill Co. direktoriui Mel Hanson, užtikrinusiam susidariusias kraujo obligacijas Huron Rd. ligoninei.

Dėkinga ji kun. P. Dzegoraičiui, jį lankiusiam ligoninėje ne rečiau, kaip gydytojais kad lankė ir suteikusiame dvasinės stiprybės neišpasakytų kančių laikotarpyje.

Yra visa eilė asmenų, kuriems Aldona Kavaliūnienė norėtų rasti būdus padėkai išreikšti.

Dolierių skaičiai, besisukantys atvejais, vidutinio uždarbio šeimos biudžetui darosi lyg ir neberealūs. Realus lieka gyvybės išlaikymo ir šeimos tolimosio gyvenimo ir egzistencijos klausimai.

Šalia kraujo aukų, A. Kavaliūnienė yra sulaukusi iš savo tautiečių, kur jie bebūtų, ne mažai simpatijų ir pagelbos. Kalbant su ja, jauti susijaudinimą, lyg ir skolos jausmą, nerandant žodžių ir priemonių tinkamam atsidėkojimui.

Bet galime užtikrinti, kad Aldona yra kupina naujos, kad ir sunkios, atkovotos gyvybės, už kurią ji yra dėkinga visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie jos kovos palengvinimo. Tas žodžiais neišreiškiamas dėkingumo jausmas trykšta iš jos širdies, pasirodąs kiekvieną kartą mažų perlu akyse. Jį reikia pamatyti, kad atjautus ir supratus.

KUR PRALEISTI ATOSTOGAS?

PENNSYLVANIJOS POCONO KALNAI

Tik čia galėsite pamatyti visa gamtos grožį, rasti ramybę ir gerą poilsį, kuris po sunkaus visų metų darbo, kiekvienam yra labai reikalingas. **Echo Valley Lodge.**

Tai vieta, kurioje Jūs su ar be šeimos, lietuviškoje vasarvietėje praleisite laiką, kuris ilgai pasiils Jūsų maloniuose prisiminimuose; kartu suteiks Jums poilsį, ramybę ir lietuvišką aplinkumą.

Echo Valley Lodge Jūs rasite be poilsio, puikų restoraną, erdvius atskirus ir patogius kambarius su visais patogumais ar tai viengungiui ar su šeima, puikią teniso-krepšinio aikštelę, gerą lietuvišką maistą ir malonų patarnavimą.

Echo Valley Lodge be viso kito, poilsio ir žaidimų, Jūsų patogumui ir patarnavimui yra puiki didelio tipo maudyklė (swimming pool) su nuosavu mažu ežerėliu ir 20 akrų puikios miško.

Priimami užsakymai taipogi vestuvių puotoms, iškyloms, organizacijoms ar pavienėms grupėms.

Echo Valley Lodge atidaroma nuo nuo liepos 4 dienos ir veiks per visus išsitus metus.

Lietuviai savininkai **Julius ir Elena Garmai** visus malonius kviečia atvykti. Iš anksto kreiptis:

ECHO VALLEY LODGE,
Echo Lake, Pa.
Telephone: Stroudsburg 424-1920

UŽSAKYKITE GELES TELEGRAFU

Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

KAS IR KUR?

• Vilties draugijos nariai prašomi galimai greičiau grąžinti jiems išsiųstas baltas korteles su atžymėtu įnašu, kad būtų sudarytos sąlygos visiems išsiųsti pažymėjimus.

Pažymėjimai siunčiami tik tiems draugijos nariams, kurie tuo būdu yra patvirtinę savo įnašą, jį palikdami tokį, koks yra, arba jį padidindami ar išlygindami pagal įstatuose numatytą balsų lentelę.

Dar yra visa eilė narių, tų kortelių negražinusių. Vilties draugijos valdyba būtų dėkinga, jei visi draugijos nariai atsiliptų ir kortėles grąžintų.

• ALT S-gos Chicagos skyriaus valdyba paskyrė 50 dol. Neo Lithuania Korp. klestėjimo ir stovyklos fondui.

• Bronė Oniūnienė, ALT S-gos 11-jo skyriaus narė, iš Maspeth, New York, jau surinko Antano Smetonos monografijos 10 prenumeratų ir mano, jog tai dar tik pradžia jos pastangų.

• Violeta Kārosaitė ir Jaunutis Puodžiūnas, pagarsėję lietuvių šokėjai Hollywoode, atliks dalį programos Kalifornijos Lietuvių Dienoje, įvykstančioje 1962 metų rugsėjo mėn. 9 d., sekmadienį, Los Angeles mieste. Kalifornijos Lietuvių Dieną ruošia LB Los Angeles apylinkė puošniose Los Angeles Breakfast klubo patalpose.

KAIP VAŽIUOTI Į NEO-LITHUANIA STOVYKLĄ?

Korp! Neo-Lithuania vasaros stovykla šiais metais įvyksta nuo rugpiūčio 25 iki rugsėjo 3 d. Osterville Manor, Inc., West Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. Telef.: Osterville GArden 8-6991.

Važiuojant automobiliais: New England Turnpike — įvažiuoti į U.S. 6, kuris veda per Providence, R. I. (Privažiavus Providence, R. I. įsukti į highway po dešine, kur yra užrašas U.S. 6, važiuoti į Broadway-Westminster pusę ir keliams skiriantis pasukti į Harris St., tada vėl sekti U.S. 6). Toliau važiuoti į U.S. 44 East vedantį į Cape Cod, paskui į U.S. 28 ir važiuoti vėl iki U.S. 6; iš ten ieškoti ženklų į Osterville Rd.

ALT VALDYBOS POSĖDIS

Rugpiūčio 18 d. buvo susirinkusi pirmajam posėdžiui naujai išrinkta ALT valdyba. Dalyvavo 9 asmenys: E. Bartkus, T. Blinstrubas, P. Dargis, Dr. K. Drangelis, Dr. P. Grigaitis, A. Rudis, L. Šimutis, J. Talalas ir M. Vaidyla.

Dr. Vl. Šimaitis dėl savo atostogų posėdyje dalyvauti negalėjo.

Buvo pagrindiniai išsiaiškinta ALT veiklos gairės pagal naujai priimtą ALT statuto pakeitimą ir aiškinti dėl naujų pareigų įvedimo ALT valdyboje bei pareigų pasiskirstymas, kad

Lietuvių spaudos atstovai Hollywoode Alg. Gustaitis ir Alė Rūta kalbasi su Miss Australija Tania Verstak (vidury), laimėjusia Miss International titulą. Pažymėtina, kad Tania Verstak puikiai pažįsta Australijoje gyvenančius lietuvius. L. Kančausko nuotrauka

ALT darbą padaryti sėkmingu ir labiau jį sustiprinti ginant Lietuvos laisvinimo reikalus.

Kadangi nebuvo pilno Valdybos sastato, tad artimiausioje ateityje — rugsėjo mėn, nutarta sukviesti visos Valdybos posėdį, kuriame bus pasiskirstyta pareigos ir bus aptarti kiti ateities veiklos reikalai.

• Dail. J. Paukštienės darbų parodą rengia LB Los Angeles apylinkė. Ši paroda įvyks Kalifornijos Lietuvių Dienos proga, kuri ruošiamą 1962 metų rugsėjo 9 d., sekmadienį, puošniose Los Angeles Breakfast klubo patalpose.

• Julija Šmulkštienė, žinomo veikėjo, teisininko Liudo Šmulkščio žmona, mirė Chicagoje rugpiūčio 20 d.

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS

įvyks š. m. rugsėjo 1-3 d.d. prie Lake Simcoe, Orchard

ALT SĄJUNGOS KONFERENCIJOS CLEVELANDE PROGRAMA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdyba, vykdydama 1961 m. Chicagoje įvykusio Sąjungos seimo pageidavimus išsamiau pasiruošti 63-jų metų Seimui, kviečia ALT Sąjungos Tarybos ir skyrių pirmininkų arba jų atstovų konferenciją, kuri įvyks š. m. rugsėjo 29-30 dienomis, Statler viešbutyje, Cleveland, Ohio. Kviečiami dalyvauti ir Kanados LT Sąjungos ir Vilties draugijos valdybos.

Sąjungos posėdyje, kuris įvyko rugpiūčio 15 d. A. ir D. Senikų bute, Great Neck, N. Y., be eilės kitų klausimų, buvo aptarta ir priimta Sąjungos pirmininko Vytauto Abraščio pasiūlyta konferencijos darbotvarkė.

Antanas Senikas perskaitė jo parengtą S-gos įstatų pakeitimo projektą, kurį išdiskutavus centro valdyba priėmė ir nutarė pasiūlyti suvažiavimui svarstyti. Buvo svarstyta A. Smetonos monografijos leidimo finansiniai reikalai ir, kad darbas neužstotų, nutarta kreiptis į platintojus, kad surinktą prenumeratų sumą galimai greičiau siųstų Centro valdybos išdininkui P. Ališauskui, nes lėšos reikalingos su spausdinimu susijusioms išlaidoms apmokėti.

Konferencijos darbotvarkė numatoma sekanti:

Pradžia rugsėjo 29 d., 10 val. ryto.

1. Konferencijos atidarymas (Clevelando sk. pirm. K. Karpis).
2. Valdybos pranešimas (S-gos pirm. V. Abraitis).
3. Pranešimas ALTo reikalais (dr. B. Nemickas).
4. A. Smetonos monografijos reikalais (A. Senikas).
5. Išdininko pranešimas (P. Ališauskas).
6. Lietuvos Nepriklausomybės Talkos ir Fondo pranešimas (V. Rastenis ir E. Čekienė).
7. Diskusijos.

Pietų pertrauka.

8. Skyrių pranešimai ir paklausimai.
9. ALT S-gos įstatų keitimo klausimas (A. Senikas).
10. Vilties draugijos pranešimas (dr. V. Ramanauskas).
11. Ateities darbų gairės planavimo komisijos darbo nustatymas (J. Jurekūnas).

Posėdis baigiamas 5 val. po pietų.

Rugsėjo 30 d., 10 val. ryto komisijų posėdžiai, rezoliucijos ir kt.

LENKIJOS LIETUVIAI

Neseniai buvo gautas mūsų tautiečio laiškas iš Lenkijos, kuriame jis aprašo tenyčsčių lietuvių gyvenimą. Laiško autorius iš Lietuvos išvyko 1944 m. ir atsidūrė Pamario krašte (Pomeranijoje). Čia su tėvais sulaukė karo pabaigos. Išėjęs mokslus, dabar dirba Varšuvoje.

Štai ką jis rašo:

Lietuvių gyvenimas Lenkijoje yra plačios apimties dalykas, kuris laiške sunkiai gali būti aprašytas. Planuoju tam dalykui skirti daugiau laiko. Norėčiau būti atviras ir priminti, kad vienas didesnių įvykių lietuvių gyvenime Lenkijoje buvo išleidimas Varšuvoje laikraščio "Aušra". Laikraščio redakcijos nariai yra Varšuvoje gyvenantieji inteligentai. "Aušra" duoda daug objektyvių informacijų apie lietuvių gyvenimą Lenkijoje.

Lietuviai turi savo sambūrį, vardu: "Visuomeninė Lietuvių Kultūros Draugija". Jos centro valdyba yra Suvalkų-Seinų trikampyje. Čia gyvena apie 12.000 lietuvių. 1962 m. birž. 2 d. čia įvyko tos draugijos narių suvažiavimas. Pirmininku išrinktas Algirdas Skripkus. Nemaža tautiečių gyvena kituose Lenkijos miestuose. Ypač gana daug lietuvių gyvena Varšuvoje. Čia prieš kelerius metus susikūrė Lietuvių draugijos skyrius, kuris daug prisidėjo prie "Aušros" išleidimo.

Turime Varšuvoje savo bažnyčią. Mišios laikomos beveik kas sekmadienis. Giesmės giedamos lietuviškai. Taip pat ir pamokslai karts nuo karto sakomi lietuviškai. Priklauso nuo to, ar kunigas, laikantis mišias moka ar nemoka lietuviškai.

Reikia pasakyti, kad Lietuvių visuomeninė kultūros d-ja Varšuvoje paskutiniu laiku atgijo, nes gavo patalpas miesto centre, Viejska gatvėje. Čia susitinka lietuviai susirinkimuose, ne kartą girdėti pasakojant prisiminimus iš tarpkarinių laikų Lietuvoje.

Kiek man žinoma, skaičius vaikų, lankančių lietuviškas mokyklas Lenkijoje, siekia apie 800. Punkske veikia vidurinė mokykla su dėstoma lietuvių kalba. Turi ten neužilgo pastatyti internatą mokiniams, kurie gyvena toliau. Lenkijoje yra 15 lietuviškų kūrėjų ratelių. Pasirodymai tų ratelių yra, paprastai, vykę ir turi pasisekimą tautiečių tarpe.

Parašiau čia pirmą kart bendra prasme ir tikiuos objektyviškai.

SIRDINGA PADĖKA

ALT S-gos Chicagos skyriaus valdyba jaučia didelę pareigą pareikšti nuoširdžią padėką už Vėžių baltaus metu Union Pier vasarvietėje atliktą darbą.

E. Matutienei, Jucaitienei ir P. Michelevičiui už vėžių virimą ir kitokį su tuo reikalu susijusį darbą.

E. Stankuvienei, Br. Paplėnienei, Mieželienei už užkandžių pagaminimą ir bufeto priežiūrą.

A. Janukaičiui, K. Ramanauskui ir J. žemaičiui už baro ir kasos pavyzdinę sutvarkymą.

Ypatingą padėką reiškia me Baletto Studijos vadovui Velbasiui už savanorišką darbą padedant salę sutvarkyti ir kitokius reikalus atlikti.

Taip pat reiškiamo nuoširdžią padėką visiems Union Pier vasarvietės lietuviams savininkams ir gyventojams, kurie prisidėjo prie sėkmingo Vėžių baltaus surengimo ir įgalino susilaukti didesnių pajamų, bent dalinam Nepriklausomos Lietuvos Tarptautinėje Prekybos parodoje paviljono įrengimo išlaidų padengimui.

ALT S-gos Chicagos skyriaus valdyba

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

A. † A.

JULIJAI ŠMULKŠTIENEI

mirus, jos vyrui LIŪDUI ŠMULKŠČIUI, sūnums ir kitiems artimiesiems užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Eleonora, Mečys Valiukėnai ir jų šeima

P. P. ANTANĄ ir ALEKSANDRĄ MIKO-

LIŪNUS, mirus broliui ir švogeriiui

JONUI MIKOLIŪNUI,

nuoširdžiai užjaučia

Vytautas Senkus ir šeima

A. A.

MARIJAI SAUKEVIČIENEI

mirus, jos vyrą FLORIJONĄ SAUKEVIČIŲ ir visą šeimą nuoširdžiai užjaučia

Juozas Gilys

A. † A.

MARIJAI SAUKEVIČIENEI

mirus, liūdesio valandoje jos vyrą FLIORŲ bei jo šeimos artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė

J. U. R. Bleizgiai

AGNE PAŠKEVIČIENĖ, lyriškai koloratūrinis sopranas, šiemet baigusi Operos solistės Elzbiotos Kardelienės muzikos studiją Montrealyje, yra muzikali asmenybė, koncertavusi jau Montrealyje ir Toronte.

JEI DAR NEGIRDĖJOT

FM stereo perdavimo, būtinai pasiklausykite: Gradinsko krautuvė yra įvairių FM stereo radijų, net stalinių. Televizijos patefonai, magnetofonai. 2512 W 47th St., Chicago, Ill. FR 6-1998.